

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ
8. TÜRKİYE ECZACILIK
KONGRESİ

B SALONU
27.10.2006
BİRİNCİ OTURUM

Eğitim Forumu

Oturum Başkanları:
Prof.Dr. Ahmet BAŞARAN
Ecz. Sabih Tekin ÇAĞLAR

OTURUM BAŞKANI (Prof. Dr. Ahmet Başaran)

- Değerli konuklar; 8. Türkiye Eczacılık Kongresi'ne hoş geldiniz.

Burada Eğitim Forumu'nda Merkez Heyet Üyesi ve aynı zamanda hepimizin tanıdığı, eczacılık için çok önemli işler yapmayı hedeflemiş bir arkadaşımız, Sabih Tekin Çağlar ile eczacılık açısından son derece önemli bir konuyu tartışacağız. Bu önemli konuyu B Salonu'nda ilk gündem maddesi olarak tartışmaya açtıkları için de Organizasyon Komitesi'ne teşekkür ederek söze başlamak istiyorum.

Süre açısından oldukça sıkıntılı bir durum söz konusu oldu; çünkü 09.00'da programımıza başlayamadık. Bu nedenle herkesin mümkün olduğu kadar katılımcı olmalarını sağlayabilmek için konuşmacılardan konuşmalarını biraz daha yoğun ve kısa tutmalarını rica ediyorum. Herkesin söyleyeceği konuları olduğunu biliyorum, bu şekilde onların da tartışmalara katılmalarını sağlamış oluruz. Böylelikle daha katılımcı, paylaşımcı ve daha güzel sonuçlar verecek bir oturumu yönetme imkânı doğmuş olur.

Ben ilk konuşmayı yapmak üzere Prof. Dr. Fethi Şahin'i kürsüye almak istiyorum. Fethi Hocamız oldukça değerli, hem araştırmacı, hem eğitici, hem de endüstriyel yaklaşımları olan bir hocamızdır. Kendisi Hacettepe Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra değişik fakültelerde hizmet verdi. Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin Dekanlığını yaptı. Şu anda da hem öğretim üyesi olarak faaliyet gösteriyor, hem de endüstriye destek vermeye çalışıyor. Kendisinin eğitim konusunda oldukça fazla deneyimi var ve bu deneyimlerini de bizlerle paylaşmak istiyor.

Buyurun Fethi Hocam.

Prof. Dr. FETHİ ŞAHİN

Eczacılık Akademisi Başkanı

"Meslek İçi Sürekli Eğitim"

- Teşekkür ediyorum.

Sevgili meslektaşlarım; bu oturumda eczacılık eğitiminin çeşitli yönlerini tartışacağız. Bu arada, ben de size meslek içi eğitim programları ve meslek içi eğitimin önemiyle ilgili bir sunum yapmak istiyorum. Aslında bu sunum daha çok, sizlerin kurmuş olduğu Eczacılık Akademisi'nin faaliyetlerini içerecek.

Meslek içi eğitim ihtiyacı, siz eczacı meslektaşlarımız tarafından yıllar önce, 1980'lerde fark edilen bir ihtiyaçtı. 1980lerden itibaren Eczacı Odaları ve Türk Eczacıları Birliği çeşitli konularda meslek içi eğitim programları düzenlemiştir. Hâlâ meslek odalarımız ve Kooperatifler Birliği meslek içi eğitim programları düzenlemektedir. Sizin 33. Genel Kurulda belirlediğiniz doğrultuda Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi'ni kurmuş ve bu doğrultuda meslek içi eğitim programlarını yürütmektedir. Son şeklini tam bilmiyorum, ama hazırlanmakta olan 6197 Sayılı Yasa'yı değiştiren yasada meslek içi eğitim programları zorunlu hale gelecektir.

Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi, biraz önce de bahsettiğim gibi, 33. Genel Kurul'da kuruldu. Eczacılık Akademisi'nin üç organı bulunmaktadır; Başkan, Yönetim Kurulu ve Danışma Kurulu. Başkan, TEB Merkez Heyeti tarafından iki yıllığına Eczacılık Fakülteleri profesörleri arasından seçilir. Yönetim Kurulu, TEB Merkez Heyeti'nin, Merkez Heyeti ve Denetleme Kurulu üyeleri arasından seçeceği dört eczacı ve akademisyenlerin de aralarında bulunduğu diğer

dört eczacının yer aldığı ve iki yıl süre ile görev yapacak, başkan hariç sekiz üyeden oluşmaktadır. Danışma Kurulu ise, lisans öğrencisi alan Eczacılık Fakültesi dekanlarından ve onların belirleyeceği öğretim üyelerinden oluşur. Öğretim üyeleri iki yıl görev yapar.

Kurulduğundan beri Eczacılık Akademisi'nin Başkanlığını ben yapıyorum. Bu benim için çok büyük onur. Şu andaki Yönetim Kurulu üyelerinden biri Prof. Dr. Süheyla Kaş, kendisi çok değerli bir bilim adamıdır. Genç yaşta emekli olmasına rağmen aktif akademik hayatında birçok uluslararası kuruluşun üyeliğini yapmıştır ve önemli derecede de bilimsel yayını vardır. Prof. Dr. Afife Mat, İstanbul Üniversitesi Farmakoloji Ana Bilim Dalı'nda Öğretim Üyesi ve Fransız Eczacılık Akademisi'nin üyesidir. Prof. Dr. Osman Özdemir, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Ana Bilim Dalı Başkanı'dır. Aynı üniversitede Rektör Yardımcılığı da yapmıştır. Prof. Dr. Kemal Hüsnü Canbaşer, Anadolu Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Ana Bilim Dalı Başkanı'dır. Uzun süre dekanlık yapmıştır, kendisini tanıyoruz; 2005 TÜBİTAK Bilim Ödülü ve Eczacılık Akademisi Ödülü'nün sahibidir. Diğer Yönetim Kurulu üyeleri ise Ecz. Ekrem Eşkinat, TEB İkinci Başkanı; Ecz. Erdoğan Çolak, TEB Genel Sekreteri; Ecz. Selahattin Işık, TEB Merkez Heyeti Üyesi; Ecz. Sertaç Özmen, TEB Saymanı.

Daha önceki dönemlerde görev yapan değerli meslektaşlarımız Prof. Dr. İhsan Çalış, Dr. Ecz. Akın Çubukçu, Ecz. Cihan Dinç, Ecz. Sabih Tekin Çağlar, Dr. Ecz. Süheyla Baykara, Ecz. Adem Peten vardı. Kendilerini saygıyla anıyorum.

Akademinin faaliyet alanları: Meslek içi eğitimi sağlamak amacıyla kurs ve eğitim programları düzenlemek, her kesimde eczacılık hizmetinin kalitesinin arttırmak amacıyla seminerler, konferanslar düzenlemek ve yayınlar hazırlamak, eczacılık lisans eğitimi için eğitim kurumlarına önerilerde bulunmak, bilimsel kongreler düzenlemek, Bilim, Hizmet ve Teşvik Ödülleri adı altında ödül programları düzenlemek. Ayrıca eczane teknisyenlerinin eğitimleri amacıyla kurslar düzenlemek ve uygulamak, eczacılık alanında bilimsel çalışma yapan bilim adamlarının çalışmalarını ödül ve maddi destek gibi yollarla özendirmek, meslek içi sürekli eğitim dergisi çıkartmak. Kısaca bakacak olursak, Yönetici Eczacı Eğitimi Programı düzenlenmiştir ve çok sayıda eczacı meslektaşımız bu Yönetici Eczacı Eğitimi Programı'ndan geçmiştir. Oda saymanlarına yönelik Sayman Eğitimi Programı düzenlenmiştir. Bu bir eğitimdi ve bunu her sene tekrar ediyoruz. Olağanüstü Hallerde Eczacılık Hizmetleri Eğitimi Programı düzenlenmiştir. Bu eğitimin amacı deprem, savaş gibi olağanüstü durumlarda eczacılık hizmetlerinin nasıl yapılacağı konusunda uzman eczacı yetiştirmektir. İyi Eczacılık Uygulamaları Eğitimi, eczacılık hizmetinin nasıl olacağı konusunda bir fikir vermeye yönelik 6 günlük bir eğitimidir ve devam etmektedir. Oldukça fazla sayıda eczacı İyi Eczacılık Uygulamaları Eğitimi'ni almıştır. Eczacılar için Temel Muhasebe Eğitimi Programı, uygulandığı yerlerde eczacılar tarafından çok rağbet görmüş bir eğitimidir. Bu eğitimde amaç eczacıları serbest muhasebecilerin boyunduruğu altından kurtarmak ve onlara belirli muhasebe bilgisini vermektir. 2005 senesine kadar düzenlenen eğitimler şu şekilde; Farmasötik Bakım ve Klinik Eczacılık Eğitimi Programı, Hasta İlişkileri Yönetimi Eğitimi Programı, çeşitli bölgelerde düzenlenmiş olan Hızlandırılmış Fitoterapi Eğitim Programı, Modern İlaç Şekilleri ve

Biyoteknoloji Eğitimi Programı, Enfeksiyon Hastalıkları Eğitim Programı. 2005 yılı sonu itibariyle 68 eğitim programı gerçekleştirmiş ve 2.930 eczacı bu eğitimlerden katılım belgesi almıştır.

Bir başka yaptığımız önemli iş ise eczacılık hizmetinin kalitesini arttırmak amacıyla 320 saat Teknisyen Eğitimi Programı düzenledik. Bu eğitim, lise ve dengi okullardan veya daha yüksek eğitim kurumlarından mezun olmuş, eczane çalışanları için düzenlenmiş bir eğitimidir. Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa'da yaklaşık bin tane eczacı teknisyenine katılım belgesi verilmiştir.

2006 yılında düzenlemiş olduğumuz eğitim programlarından Biyokimya Eğitim Programı daha çok akademisyenlere yöneliktir. Akademisyen eczacılara yönelik Genomics, Proteomics, Hamilelik ve Emzirmede ilaç Kullanımı ve Eczacının Rolü, Yaşlılıkta İlaç Kullanımı ve Eczacının Rolü, Alerjik Hastalıklarda İlaç Kullanımı ve Eczacının Rolü, Obesitede İlaç Kullanımında Eczacının Rolü, Dermatokozmetik Eğitim Programı, Bilgisayarda İlaç Tasarımında 'MOE' Programı Eğitimi, Eğitim Formasyonu Programı ve ayrıca İlk Yardım Eğitimi programları da hayata geçirilmiştir. Bu yıl başlanacak eğitim programları arasında güncel bir konu olduğundan eğitim programımıza aldığımız Kuş Gribi ve Eczacı Eğitimi var. Zehirli mantarlar konusunda bir eğitim programı hazırlıyoruz. Ayrıca Onkoloji ve Kemoterapötiklerde Eczacının Rolü, konulu iki günlük bir eğitim programı, Şeker Hastalığında İlaç Kullanımı, adı altında bir eğitim programını da 2007 senesi içerisinde hayata geçireceğiz. Ayrıca eczacının yapabileceği işleri kanıtlayabilmek adına daha yoğun ve daha uzun süreli eğitim programları tasarlıyoruz. Onkoloji ve Hematoloji Eczacılığı, Fitoterapi Eczacılığı ve Radyofarmasi Eczacılığı adı altında bu konularda uzman eczacıların yetiştirilmesini amaçlamaktayız. Bunlardan Radyofarmasi Eczacılığı gelecek ay başlayacak uzun süreli bir eğitimidir. Yaklaşık dört aylık bir eğitim olarak düşünülmekte ve nükleer tıp laboratuvarları ve hastanelerde ilaçların hazırlanmasında yetkin eczacıların eğitimi amaçlanmaktadır.

6197 Sayılı Kanun'da meslek içi eğitim programı zorunlu hale gelirse, hiçbir kurumu kısıtlamadan, eczacı odalarımızın yapmış olduğu eğitim programlarını da göz önüne alarak, tüm eğitim programlarını teşvik edeceğiz. Eczacılık Akademisi olarak da bu eğitim programlarının belli bir standarda uygun olarak kredilendirilmesi yapılacak. Çünkü gelecek olan kanunda zannediyorum eczacının belli bir zaman aralığında, belli kredide bilimsel faaliyete katılması istenecek. Şu anda içinde bulunduğumuz bu tür kongreler de aynı şekilde kredilendirilecek ve eczacılarımızın bu tür faaliyetlere katılması özendirilerek söz konusu meslek içi eğitimde alacakları kredilerin ve sürelerin tespiti çalışmalarına başlanacaktır.

Benim arz etmek istediklerim bundan ibaret. Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI (Sabih Tekin ağlar)

- Sayın Fethi Şahin'e teşekkür ediyoruz. Ancak Fethi Hocam, sunumunun sonunda uzun vadeye yayılı bir akademi sunumu yaptı. Herhalde akademiden gitmeye hiç niyeti yok kendisinin. Gerçi biz de kendisinden memnunuz.

Değerli katılımcılar; biz de Türk Eczacıları Birliği olarak 8. Türkiye Eczacılık Kongresi'ne hoş geldiniz diyoruz.

Bildiğiniz üzere, lisans eğitiminden sonra eczanelerimize ulaŐtıęımız andan itibaren, fakültelerde aldığımız eğitimle eczanede yaptığımız iŐlemin çok da fazla örtüŐmedięini biliyoruz. Bu anlamda hem lisans eğitimi, hem lisansüstü eğitim, hem de meslek içi eğitim, bizlerin yaŐamının vazgeçilmez bir parçası. Onun için, bu konudaki hocalarımızın açılımları da elbette bizlere ışık tutacak diye düşünüyoruz.

İkinci konuşmacımız, Sayın Erçin Erciyes. Kendisi, biliyorsunuz, Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı. Bu forumda biz, bugünkü ilk baŐlangıç toplantısında hocaların uzun uzun CV'lerini sizlere okumadık. Çünkü konuŐmacılarımız, hem eczacılık kamuoyu, hem akademisyenler, hem öğrenciler tarafından çok yekinen bilinen kişiler olduğu için, zamanı da akıllıca kullanmak açısından bu bölümü atlayarak geçmek istedik. Bu anlamda, hem ezacılık alanında, hem akademisyenlik anlamında, hem de araştırma-geliŐtirme konusunda çok çalışmaları olan Sayın Prof. Dr. Erçin Erciyes'i sunumunu yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Hocam.

Prof. Dr. EBÇİN ERCİYAS

Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı

"Eczacılık Lisans Eğitimi"

Sayın Başkanlar, oturum yöneticileri, Sayın eczacı meslektaşlarım, Sayın öğretim üyesi meslektaşlarım; günaydın.

Benden eczacılık lisans eğitimiyle ilgili bir sunum yapmamı istediklerinde, çok kapsamlı bir konu olduğunu düşündüm ve tartışmanın en sıcak geçeceğini tahmin ettiğim bir konu, bu ortamlarda getirisinin daha yüksek olacağını tahmin ettiğim bir konu. Çünkü benim size burada herhangi bir derin bilgi nedeniyle önereceğim bir model söz konusu değil, sadece bir durumu belirlemek istiyorum. Durumu belirlerken de tartışmaya zemin oluşturmak amacıyla Avrupa Birliği ülkelerinde -dünyada diyebiliriz buna, ama o dünya çok belirsiz bir kavram- eğitime nasıl bakılıyor, ülkemizde eğitimin durumu nedir, geleceğe dönük eğitimle ilgili neler yapılabilir, böyle bir kurgu içerisinde konuşmamı tamamlamak istiyorum. Zannediyorum tartışma bölümü konuşmalardan sonraya kaldı, o bölümde de lisans eğitimi konusunda sizin önerilerinizi, katkılarınızı, düşüncelerinizi öğrenmek bizler için oldukça yararlı olacak. Bu ortamın da böyle bir önemli katkısı olacağını zannediyorum.

Avrupa Birliği'nde yükseköğretimle ilgili birkaç slaytı sizinle paylaşmak istiyorum. Slaytların ilerleyen bölümlerinde göreceksiniz, Avrupa Birliği'nin standart bir eczacılık eğitimi formülü yoktur. Zaten böyle bir standart, tek tip eczacılık formülü ya da eğitim formülü şiddetle reddedilmektedir, bunu özellikle aktarmak istiyorum. 1998 yılında Sorbonne'da İtalya, İngiltere, Almanya ve Fransa Eğitim Bakanları bir araya gelip, "Acaba Avrupa Birliği

ülkelerinde eğitimi uyumlaştırabilir miyiz?" diye bir toplantı yapıp bir de deklarasyon yayınlayınca, yer yerinden oynadı zaten. Yer yerinden oynamasının nedeni de uyumlaştırma sözcüğünden dolayıdır. "Böyle bir uyumlaştırma, tek tip standardizasyon kavramı, eğitime de uygun değil, Avrupalı zihniyete de uygun değil" denildiği için, ertesi sene -1999 yılında - Bologna süreci diye bir süreç başlatılmıştır. Bologna süreci, Avrupa yükseköğretim alanı diye geniş bir tanımla işe başlamış ve "Avrupa yükseköğretim alanını oluşturalım, böyle bir tek tip durum olmasın; bu alan içerisinde insanlar neler yapabilir ve daha çok serbest dolaşıma dönük, daha çok geçirgenliğe, difüzyona dönük neler yapılabilir, onları konuşmak zorunda kalmışlardır. 1999'da başlatılan bu süreç, Avrupa'nın ilk üniversitesi olduğu için Bologna süreci, Bologna adıyla biliniyor. Bu süreç 2010 yılında tamamlanacaktır.

Bu süreç, Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelerin de süreç içerisinde katıldığı bir değerlendirme platformudur. Bu noktalarda bakış açısı oluşturmak için, eğitime bakış açısı oluşturmak için ne tür ilkeler benimsenmiş, çok kısa ve hızla onları sizinle paylaşmak istiyorum.

Avrupa yükseköğretim alanı, "Uyumlaştırma ve standardizasyon yoksa, ne var?" sorusunun karşılığında, "Dinamik ve rekabet gücü yüksek ve ekonomik gücü yüksek olan bir eğitim alanı oluşturmak, nitelikli, üstün kaliteli, dünya çapında örnek alınacak bir bilgi ağı alanı oluşturmak, farklılıklar korunarak belirlenen hedeflere uygun yeniden yapılanmalar yapmak." "Farklılar korunarak", yani Türkiye'de de eczacılık eğitimi ya da genel yükseköğretim stratejisini konuşurken, önümüzde böyle herhangi bir model yok. Öyle olsaydı, çok kolaydı zaten, kopya edilirdi ve uygulama yolları aranırdı. Böyle bir durum söz konusu değil; bunu reddeden de Avrupa'da yükseköğretim alanını oluşturan ülkelerin kendileri.

İlk toplantı 1999'da yapılmış, bunları hızla geçiyorum, üzerinde durdukları temaları size aktarmak istiyorum, tartışmaya zemin oluştursun diye. Serbest dolaşımın mümkün olduğunca özendirilmesi isteniyor.

Değerli meslektaşlarım; zaman zaman tekrarlamak istiyorum bunu, kalite güvencesinin oluşturulması isteniyor. Bizim önemli sıkıntılarımızdan birisi budur. Bir planı yapar, bir programı yaparız, ama bu programın uygulamasındaki gereklilikler nelerdir, bu programın kalitesi nasıl olmalıdır, o konularda biraz tembelliğimiz var. Daha doğrusu tembellik değil de, makul olamadığımız bir durum var. Bir planı oluşturuyoruz, ama bunun hayata geçmesi neler yapılması gerektiği noktasında duruyoruz maalesef. O biraz da para gerektirdiği için, ekonomik boyutu olduğu için, nitelikli personel gerektirdiği için. Eğer duracaksak, böyle bir planı da yapıp ortaya çıkmak da ne kadar doğrudur, onu da sizin değerlendirmelerinize bırakıyorum. Bu çok önemlidir, bu kalite güvencesi çok önemlidir.

Sonra yükseköğretim alanının çekiciliğinin geliştirilmesi; burada benim belirtmek istediğim şey şu: ECTS filan önemli değil; bakınız, bir model var burada. İki dereceli bir mezuniyet sisteminin oluşturulması isteniyor; "Önce bir lisans olsun, daha sonra da bir lisansüstü olsun, yükseköğretim bütünüyle bu şekilde yapılandırılınsın" isteniyor. Lisansüstü, yüksek lisans ve doktorayı içerecek şekilde. Belki bilirsiniz, değişik formüller var bu noktada; 3 + 2 + 3 gibi, 3 yıl lisans, 2

yıl yüksek lisans, artı 3 yıl, toplam 8 yıl ediyor, doktorayla biten bir süreci öneriyorlar. "Bu mezuniyet sistemlerinin lisans eğitimi nasıl olmalıdır ya da eczacılık eğitimi nasıl olmalıdır" ı konuşurken, böyle bir kademelendirmenin olduğunu sizlere aktarmak istedim.

Burada demin Fethi Hocam da söyledi, zaten Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi'nin de kurulma amaçlarından birisi odur, yaşam boyu öğrenmeyi, meslek içi eğitimi sağlayabilmek. 2001 yılında Prag'da yapılan toplantıda, yaşam boyu öğrenme ve yükseköğretim alanının çekiciliği ve rekabet gücü... Bir de şurası anahtar sözcük olarak aklınızda kalabilir: "Rekabet gücü olabilen bir eğitim modeli oluşturmamız gerekiyor." Avrupa Birliği bunu düşünürken, daha çok Amerika Birleşik Devletleriyle rekabet gücünü güçlendirmek için, desteklemek için bu temayı ısrarlı bir şekilde toplantılarında gündem maddesi yapmıştır. Bologna sürecinde 2 yılda bir yapılan toplantılar vardır, toplantılar 2 yılda bir yapılır ve genellikle ülkelerin eğitim bakanları katılırlar. 2003 yılında Berlin'de yapılmış bu toplantı.

Değerli meslektaşlarım; bakınız, kaliteyi garanti etme, bu çok önemli diyoruz. Kalite yoksa, ne kadar güzel program yaparsak yapalım, ne kadar güzel ilkeleri alt alta sıralarsak sıralayalım, kalite İlkesine geldiğimizde susuyorsak, yukarıda saydığımız onlarca ilkenin hiçbir anlamının kalmayacağını kabul etmemiz gerekiyor. Bu kaliteyi garanti ederken de kısaca söyleyeyim sizlere: Biz kaliteliyiz demek ya da bir fakülte olarak biz kaliteliyiz demek ya da ülke olarak biz kaliteliyiz demek ya da Türk Standartları Enstitüsü gibi bir enstitünün "siz kalitelisiniz" demesi yetmiyor; çünkü buralarda sıkıntılar beliriyor, bu kalite belgelerinin alınması noktasında. Hak edilip edilmemesi noktasında sorunlar belirlediği için, Avrupa Birliği, kendisinin yetkilendirdiği belli organizasyonların "Siz kalitelisiniz" demesini istiyor. Bu organizasyonlar, ulusal ajanslar da kurmuşlardır pek çok ülkede; kendisinin ya da şubesi sayılabilecek ulusal ajansların bu akredltasyonu yapmaları isteniyor, onların "Siz kalitelisiniz" demesini istiyorlar. Tartışmaları bu zemin üzerinde götürürüz.

Yine Berlin'de yaşam boyu öğrenme; Fethi Hocam bundan da mutlu olacak, zaten Tekin Bey de "Herhalde ömür boyu Başkan kalacak Akademide" diye endişe etti, yakışır kendisine de. Yaşam boyu öğrenmeyi de Eczacılık Akademisi üzerinden ve fakülteler kendi programları üzerinden yaşama geçirmeye çalışıyorlar.

Doktora, demin söyledim size; lisans artı yüksek lisans artı doktora. Berlin'de bu doktora çalışmasını da lisansüstü eğitimin üçüncü merdiveni olarak kabul edildiği vurgulanmış. Geçen sene 19-20 Mayıs'ta Norveç Bergen'de bu Bologna sürecinin kapsamında eğitim bakanları toplandılar. Dediğim gibi, bunlar Avrupa Birliği üyesi ülkelerin dışındaki ülkeleri de davet ediyorlar, Türkiye'yi de davet ettiler. Aslında bir süre davet etmek istemediler, Türkiye arzu ettiği halde, ama bir süre sonra Türkiye'yi davet etmedikleri süreçte, "Siz Avrupa Birliği üyesi değilsiniz" i öne sürüyorlardı. Ama Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkeleri bu sürece kattıklarını da görüyoruz. Daha sonra Türkiye için de böyle bir yumuşatma yaptılar, ama bu yumuşatmayı yaparken de "Gümrük Birliği'ne girdikten sonra sizi bu süreç içerisine alacağız" demeyi de ihmal etmediler.

Geçen yıl Bergen'de yapılan toplantıda da "Araştırma ve eğitim birlikte düşünülmelidir..." Eczacılık fakültelerini düşündüğümüzde, hep eğitim n

öne çıkabilir ya da hep araştırma öne çıkabilir gibi, ama bunun bir bütünselliği olduğunu vurgulama gereği hissedilmiştir. Kalite güvenliğinin sağlanması- görüyorsunuz, iç ve dış mekanizmalarla, sadece kendileriyle değil- koşulunu öne sürmektedirler.

Bologna süreci için demek ki bir derece, sistemleri konusunda çizilmiş bir çerçeve var. "Kalite güvenliğini hiçbir zaman ihmal etmeyin" diyorlar, derecelerin ve eğitim sürelerinin de ülkeler arasında karşılıklı tanınması ilkesini geliştirmişler. Türkiye, bu sürecin neresinde, demin kısaca söyledim. 2001 yılında Prag'daki toplantıya davet edilmiştir, bu Bologna sürecine de Milli Eğitim Bakanı düzeyinde zannediyorum katılmışlardır. Sonra da Türkiye'de bir ulusal ajans kurulmuştur.

Yeni bir durum, Avrupa Birliği'nin 7 Eylül 2005 tarihli bir yönergesi var, direktif ya da yönerge deniliyor buna. Burada ayrıntılı ve tanıtıcı tarama süreçleri başladı, Avrupa Birliği'yle görüşmeler kapsamında. Eğitimle ilgili kısımları daha sorunsuz olduğu için öne aldılar, yine basından bilirsiniz ve YÖK tarafından yürütülmektedir. Yüksek Öğretim Kurulu da bu yönergeden dolayı müzakereler sırasında mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması ve serbest dolaşım için 7 meslek grubu üzerinde çalışıyor; hekim, diş hekimi, eczacı, veteriner, hemşire, ebe ve mimarlar var. Bu meslek grubunda Türkiye'deki uygulamalar nelerdir Avrupa Birliği'yle entegrasyon bakımından, Avrupa Birliği'nde durum nelerdir, bunların mesleki nitelikleri, karşılıklı serbest dolaşıma elverişli midir, değil midir, bu çalışmalar halen YÖK koordinasyonunda sürdürülmektedir. Eylül 2005, oldukça yeni.

2005 Eylül tarihli yönergede söyledikleri şey, eczacılık eğitiminin en az 5 yıl olması konusu, 5 yılın en az 4 yılının üniversitede tam gün olarak teorik ve pratik derslerle yürütülmesi konusu, en az 6 ay süreyle mesleki staj yapılması konusu, öğrencilerin en az bir araştırma projesini hazırlamaları ve takdim etmeleri konusudur. Bu Eylül 2005 tarihinde yayınlandı, ama bunun 1985'e kadar giden bir geçmişi vardır, Avrupa Birliği Eczacılık Eğitim Komitesi'nin tavsiye kararları vardır. O kararlardan bir özet, en son kendi resmi gazetelerinde, Avrupa Birliği'nin resmi gazetesinde yönerge olarak yayınlanmıştır. Demek ki kantitatif anlamda bir uyum söz konusuysa, sürenin 5 yıl olması ve bunun 4 yılının üniversite içerisinde geçmesi, bir mesleki staj ve bir de araştırma projesinin yapılması konusu var.

"Yine bu kapsamda neler öğretilmeli?" denildiğinde, ilaçlar ve ilaçların üretiminde kullanılan maddeler hakkında yeterli bilgi, üretim noktası var; teknolojiyle ilgili, fiziksel, kimyasal, biyolojik, mikrobiyolojik analizlerle ilgili yeterli bilgi var. Bunları söylemek istedim; çünkü biz bunlara ne kadar uyuyoruz, ne kadar uymuyoruz; uymalı mıyız, uymamalı mıyız, bu tartışmalarda sizlerin görüşlerini alabilmek için. İlaçların kullanılışları, ilaçların ve toksik maddelerin etkileri ve metabolizmaları hakkında yeterli bilgi, bir de bu eczacılıkla ilgili bilgileri ve verileri toplayarak, bunları değerlendirerek hastaya, halka bu bilgileri sunacak düzeyde bir yorumlama bilgisinin olması da isteniyor. Ayrıca yasal, eczacılık kanunlarıyla ilgili, deontolojiyle ilgili bilgilerin de verilmesi isteniyor.

Bu maddelere bakıldığı zaman, bir eksiğimiz yok gibi gözüküyor, belki biraz da fazlamız var gibi geliyor bana. Bu amaçla önerilen dersler de biyoloji, fizik, genel inorganik kimya, organik kimya, analitik kimya,

ilaçların analizini de içerecek şekilde farmasötik kimya, genel ve uygulamalı medikal yönüyle biyokimya, anatomi, fizyoloji, tıbbi terminoloji, mikrobiyoloji, farmakoloji, farmakoterapi- bu birlikte anılmış- farmasötik teknoloji, toksikoloji, farmakognozi, yasalar ve mesleki etik. Bu da bir bakıma çekirdek program gibi, ders programı gibi Avrupa Birliği'nin bu alandaki resmi gazetesi sayılabilecek dokümanda tek tek açıklanmış. Ayrıca bunlara ek olarak, öğrencilerin kendilerini yönlendirebilecekleri mesleki seçmeli derslerin bulunması, pratik eğitim programının en az 1/3'ünün ilaçların etkileri, kullanışları, üretimleriyle ilgili olması ve genel bir denge korunması, Avrupa Birliği'nde eczacılık eğitimine ilişkin öneriler bunlar.

Sunu tek slayt halinde sizin dikkatlerinize sunmak istedim: Gördüğünüz gibi, Avrupa Birliği ülkelerinde de tek tip bir eczacılık eğitimi -tek tip eğitimi reddediyorlar zaten- konusunda da itirazların olduğu açık.

Avrupa Eczacılık Fakülteleri Birliği'nin bir toplantısına katılmıştım. Orada İsveç temsilcisinin sunduğu bir model vardı. Avrupa Birliği içerisinde de bu modelin benimsenmediği, sunum sonrası salondaki delegelerin, özellikle italyan delegelerin homurtularından anlaşılıyordu. Onlar şöyle bir modelden söz ettiler: Eğitim 2 parçalı deniliyor, ilk 3 yılda serbest eczanede çalışabilecek, hastaya dönük hizmet verebilecek bir "prescriptionist" unvanlı mezuniyet var, birinci basamak. Daha sonra öğrenci dilerse 2 yıl daha bir ek eğitim alarak eczacı unvanını kazanmaktadır. 3 + 2'lik bir eğitim söz konusu. Bunu da yüksek lisansa karşılık düşünebiliriz belki. İlginç bir model olduğu için aklımda kaldı, Türkiye'ye uygulanabilirliği bakımından tercih edilen bir durum mudur; sizlerin fikirleri önemli tabii, benim o konuda çok fazla bir fikrim yok. Yani çok sorarsanız söylerim, ama sizin fikirlerinizi merak ediyorum.

Bu kapsamda YÖK'ün yaptığı çalışmalardan da kısaca bahsedelim: 14 Ocak 2005 tarihinde eczacılık eğitimi 5 yıla çıkarılmıştır. Eczacılık eğitiminin 5 yıla çıkarılması, 10 yıllar süren... Dekanlar toplantılarının dosyalarını taradım, hemen hemen ilk toplantıdan itibaren gündem edilen bir madde haline gelmiş, ama 2005 yılında bu gerçekleşti, eczacılık eğitimi 5 yıla çıkarıldı. AB mevzuatına uyumlu bir çekirdek müfredat programı onaylandı YÖK tarafından. Bu demin sözünü ettiğim tarama süreci kapsamında uyumu sağlamak için, asgari koşulları yerine getirmek için yapılması gereken işlerdi. Çekirdek müfredat programının onaylanması, aslında hekim, tıp fakültelerinin bir önemli sorunu olarak gündeme geldi. Yani Avrupa Birliği dayatmasının dışında, Türkiye gerçeği olarak Türkiye'de tıp fakültelerinin sayılarının çok artması yüzünden eğitimde bir kalite bozukluğu endişesi vardı, tıp fakültesi yöneticilerinde. "Bir çekirdek programını hazırlayalım da Ege'de uygulanan, en azından Şanlıurfa'da da bu kadarı uygulanabilir olsun" diye, bu sorunu çözmek amacıyla hekim meslektaşlar yoğun çaba gösterdiler. Daha sonra da dış hekimi ve eczacılar da "Siz de yapmak istemez misiniz?" diye bir taleple karşılaştık. Eczacılık Fakülteleri için çekirdek müfredat programı, çok acil bir durum göstermiyordu. Eczacılık fakültelerinin sayıları az olduğu için, bir de yeni açılan yerlere eski fakültelerden transferler olduğu için, genellikle eski fakültelerin müfredatları o transferlerle yeni fakülteye de taşınyordu, ama meğer bu, Avrupa Birliği'nin de arzuları arasında varmış zaten. Bu 5 yıllık kararlar birlikte uyum çerçevesinde çekirdek müfredat

programı da YÖK tarafından kararlaştırıldı ve serbest dolaşıma dönük diğer çalışmalar da yürütülmektedir.

Türkiye'de de 5 yıllık eğitim-öğretim uygulaması başladı. Kısaca bilgi olarak söyleyeyim: Burada 2005 - 2006, yani geçen yıl ÖSYS sınavına girmeden önce katalogda eczacılık fakültelerini 5 yıl olarak gören, kılavuzda 5 yıl olarak gören öğrencilere uygulanacaktır, bunu bir bilgi olarak size sunayım. 5 yıllık program, şu anda tüm eczacılık fakültelerini kapsamamaktadır. Bazı fakültelerde, ki bizde öyledir, bazı sınıflarda 5 yıllık öğrencilerle 4 yıllık öğrenciler aynı sınıfı paylaşmaktadırlar. Bu, dediğim gibi 2005 - 2006'da sınavı kazanarak ÖSYS kılavuzunda eczacılık fakültelerini 5 yıl görüp kaydolun öğrenciler için geçerlidir. 5 yıllık eğitimi tamamlayarak mezun olan öğrenci arkadaşlarımıza yüksek lisans diploması verilecek, ama unvan yine eczacı olacaktır. Bu da alınan kararlar arasındadır. Diğer öğrencilerin 4 yıl olarak eğitimlerine devam edeceklerini görüyoruz. Beşinci yılda ne yapılmalıdır?

Türkiye gerçeğini konuşuyoruz şimdi, Avrupa Birliği projeksiyonundan sonra. Beşinci yılda serbest eczane eczacılığı, hastane eczacılığı ve endüstri araştırma eczacılığı alanlarında öğrencilerin biraz özelleşmeleri isteniyor. Bu amaçla da bir dönem, bir eğitim dönemi, bir yarı yıl seçmeli dersler almaları isteniyor. Öğrencilerin bu beşinci yıl içerisinde araştırma projesi tamamlamaları isteniyor. Öğrencilerin bu beşinci yılda gerçek anlamda nitelikli bir mesleki staj yapmaları isteniyor, ama günler ne getirir, hep birlikte göreceğiz, özellikle bu staj konusunda.

Ben Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden çok kısa, bu dersleri filan konuşmadan sizinle, hızla bazı slaytları geçirmek istiyorum. Zannediyorum kamu üniversiteleri içerisinde Yeditepe'yi dışta tutalım şimdilik, tek İngilizce hazırlık sınıfı olan eczacılık fakültesi biziz. Bu şekilde düşündüğümüzde, eczacılık eğitimi, hazırlıkla birlikte 1 + 5 = 6 ediyor, 6 yıllık bir uzun eğitim haline dönüştü. Ege Eczacılık da 4 yıllık eğitimle 5 yıllık eğitim arasında, ilk 4 yılda büyük bir fark yok, hemen hemen hiç fark yok da denilebilir. Eğer bazı farklar akla geliyorsa, o farklar 4 yıllık öğrencilere de ders olarak okutulacaktır. 4 yıllık derslerin 5 inci yıla da taşırılmaması gerektiği konusunda dekan arkadaşların bir görüş birliği var. Yani "farmasötik kimyanın şu kadarını yetiştiremedik, - 'bu hocaların malum sloganlarıdır'- Eksik kaldı, bir miktarını da 5 inci yılda anlatalım" hevesleri olabilir. Ama plan içerisinde -yani bozulmaz ise, umarım bozulmaz- 5 inci yıla 4 yıllık derslerin taşırılması, seçmeli derslerle öğrencinin değişik alanlara yönlendirilmesi planlanmaktadır. Bunları hızla geçeyim, sizin gözünüze takılan, okuduğunuz derslerden farklı bir şey karşınıza çıkmayacaktır.

Farmasötik mikrobiyolojiyle birlikte immünolojinin de okutulması, çekirdek planda Türkiye'de de benimsendi. Zaten farmasötik mikrobiyoloji hocaları, "Biz bunu dersin içerisinde bir bölüm olarak okutuyorduk." dediler, ama bu şekilde ayrı bir başlık açılarak kimi fakültelerde ayrı ders olarak, kimi fakültelerde mikrobiyoloji, immünoloji dersi olarak verilmektedir. Farmakolojiye giriş filan, bunlar sizin bildiğiniz, 3 üncü yılın korkulu rüyası olan teknolojiler, kimyalar, kognoziler, farmakolojiler devam etmektedir. Dördüncü yılda yine aynı dersler toksikolojiyle birlikte devam ediyor. Bioteknoloji dersi, yeni bir kavram olarak, ki bu Avrupa Birliği Eczacılık Komitesi'nin tavsiyeleri arasında da

vardır, bu tür derslere yer verilmesi konusunda, farmasötik biyoteknoloji konusunda. Radyofarmasiyi, teknolojinin içerisinde birkaç hafta verilen bir ders olarak hatırlarsınız. Şimdi akademik teşkilatlanma şemasında da ayrı ana bilim dalı halinde, ders olarak da ayrı ders olarak bazı fakültelerde okutulmaktadır. Yine teknoloji kapsamında hatırlayacağınız biyofarmasötik, farmakokinetik de artan önemi nedeniyle ayrı bir ders olarak dördüncü sınıfta öğrencilere verilmektedir.

Arkadaşlar; Türkiye'deki eczacılık fakültelerinde durum hakkında sizin fikir edinebilmeniz bakımından, 4 yıllık fakültelerde şurada toplam krediler var. Bu bizim yerli kredilerimizdir, ECTS ya da AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) ile ilişkili değildir. Orada zaten krediler biraz daha farklıdır. Unutmadan söyleyeyim; Avrupalı, krediye bakarken ya da Avrupa Birliği kredi olayına bakarken, öğrencinin evde de o dersle ilgili geçirdiği süreyi dikkate alıyor. Bizde öyle değil; bizde kapıdan girdiniz, süre başladı, kredisi 2 saattir, bu pratikte kredisi 1 saattir şeklinde devam eden şablona göre hazırlanmıştır. Ege'de toplam 4 yıllık eğitim sonunda 160, Hacettepe'de 160, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde 164,5, Marmara'da 152,5, Ankara Üniversitesi 185, Gazi Üniversitesi 157. Görüldüğü gibi, bu kredilerde -Ankara Üniversitesi'nin en son uyguladıkları nedir, bilmiyorum, ama - bir benzerlik, bir yakınlık, 160 civarında bir yığılma, bir ortalama değer karşımıza çıkmaktadır. Bunun da azaltılıp azaltılmaması konusunda sizin düşüncelerinizi tartışma bölümünde alırız.

Bununla ilgili hiç konuşmayalım, "Hangi dersin kredisi ne kadardır?" diye, böyle bir şey hazırlamıştık. Çekirdek eğitim planı, demin de söylediğim gibi, 5 yıllık eğitimle birlikte kabul edildi, 5 yıllık öğrencilere uygulanacak. Her fakültede en az o ders kaç saat okutuluyorsa, şurada gördüğünüz teori-pratik var. Bunun altına inilmesin isteniyor. İnirse ne olur, onu da pek bilen yok, yani ineni ne yaparlar, onu da pek bilen yok. Belki de bilinmemesi de gerekir, demin de söyledim, Avrupa Birliği de bunu şiddetle reddediyor, tek tip zihniyete karşı. Ama bir de çekirdeği olmalı, özellikle bu tıp fakültelerinin önemli bir sorunu olduğu için. Bu yöntemle hazırlanan çekirdek eğitim planı, 5 yıllık öğrencilerle birlikte uygulanıyor. Yenilik gibi gözükse Ege Eczacılıkta, farmakolojiye giriş dersi var. Farmakoloji ve farmakoterapiyi biz Avrupa Birliği'nin çerçeve planında da aynı adla okutuyoruz.

Farmasötik bakım diye bir kavram var arkadaşlar, bu sihirli bir kavram halinde hâlâ günümüzde önemini korumaya devam etmektedir. Bunun da çekirdek eğitim planında yer alması nedeniyle, eczacılık fakülteleri farmasötik bakım derslerini, disiplinlerarası bir ders olan bu kavramı öğrencilerine öğretmek isteyeceklerdir.

Diğer derslerde bir değişiklik yok. Sayın Milletvekilimiz yok burada, İrfan Bey, o genel kimyadan bir sene beklediğini söylemişti dün bana. Hâlâ genel kimya devam ediyor. Şurada bir immünoloji var, demin söyledim, mikrobiyolojinin içerisinde düşünülüyor. Bazen tek olarak da düşünülüyor, İstanbul Üniversitesi'nde böyle bir durum var.

Şurada ilginç bir eşleşme yapılmış, Hacettepe Üniversitesi tarafından yapılmış bir eşleşme; bunun üzerinde de hazır Dekan da aramızdayken, söyleyecekleri olabilir diye vurgulamak istedim. Fizyolojiyle anatomiye eşleştirmişler, onun dışında bir tane daha var galiba. Tıp Fakültesi ile

birlikte böyle bir eşleştirme yaparak, acaba bir modüler sistem mi geliyor diye, bu soruyu sormak amacıyla bu slaydı hazırladım.

Avrupa Birliği ülkeleri karşısında bu ders planının durumu nedir diye bakarsak, Avrupa Birliğinde bu 6 tane dal var, aradaki oranlardaki uzaklıklar dikkatini çekiyordur, örneğin 8'e 23,13'e 24, 7'ye 20,1'e 11. Yani demin de söyledim, onlarda da böyle bir tek tip eğitim planı söz konusu değil, bunu da zaten kabul etmiyorlar, "Belirli bir çekirdek etrafında birleşsin, yeterli" diye düşünüyorlar. Bu Ege Eczacılık İçinde ve tüm eczacılık fakülteleri içerisinde bu alanların dışına çıkmak da pek mümkün değil, yani ne kadar çok arzu edilirse bile, 13-24 alanının içerisinde kalabiliyoruz. Biz 11 gibi, kimyada biraz alt limitte kalmışız, önümüzdeki günlerde arttırırız. Bu şakaydı tabii, kimyanın yeterince öğretilmediğini ben kişisel olarak düşünüyorum.

5 yıllık öğrenciler için de hızla tararsak, burada da gördüğünüz gibi, 4 yıllık dersler genellikle korunmuş durumda. Terapiler, İşletmeler, farmakoterapiler, yarı yıllık sistem içerisinde öğrencilere okutuluyor. "Beşinci yılda ne yapmalıyız?"ı demin kısaca söyledim. Seçmeli alan dersleriyle öğrencinin biraz uzmanlaşması yoluna gidilsin isteniyor, bir danışman gözetiminde bitirme projesi hazırlansın isteniyor, bir de uzun süreli ve gerçek anlamda içi doldurulmuş bir mesleki staj yapılınsın isteniyor. 5 yıllık eğitimin beşinci yılının çerçeve planını bu şekilde tartışmaya açabiliriz. Seçmeli dersler olarak bunları söylemeyeceğim. Fakülte olarak söylediğimizde, 4 yıllık süreç içerisinde bazı seçmeli derslerimiz var, ama bu seçmeli dersler, kültürle alakalı seçmeli derslerdir; müzik, bilim felsefesi filan... Bunların hepsini açamıyoruz, yeterli ve yetkin hoca buldukça bu dersler öğrencilere seçmeli olarak açılıyor. Eczane eczacılığı için hangi seçmeli dersler; hastane eczacılığı için hangi seçmeli dersler var. Öğrenci bunlardan diyelim ki 15 kredilik seçim yapacak. Araştırma ve endüstri eczacılığı için hangi seçmeli dersler var, bunları liste haline getirdik, diğer fakültelerde de var.

Kafama takılan noktayı şurada tekrarlayayım size: Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi tıbbi biyoloji, genetik ve patolojiyi bir modüler sistem mi, adı konulmuş mudur, konulmamış mıdır, soru İşaretleli bir durum, böyle bir uygulama başlattı. Bu uygulamanın başarısı nedir, getirişi nedir? Ahmet Başaran Hocamız bize bunu burada söyleyebilir. Belki de daha erkendir, uygulama tamamlanmadığı için. Anatomi ve fizyoloji de bu şekilde entegre dersler olarak görülüyor.

Kişisel değerlendirmelerimle konuşmamı tamamlayayım: Biz bu öğretim planlarını hazırlarken, yani eğitim stajla birlikte düşünülüyor, ama dersler öğretim planı olarak adlandırılıyor, eğitimcilerin bize söylediklerine göre. Biz öğrenci ögesini genellikle göz ardı ediyoruz diye düşünüyorum, bu benim kişisel düşüncem. Bu eğitim planları ya da öğretim planları hazırlanırken, haklı olarak "Mevcudu koruyalım, yeni alanlar, yeni bilgiler var, farmasötik bakım bunlardan biri olsun, farmakoekonomi bunlardan biri olsun, daha başka. Bunlar da çok ilginç konular, çok yararlı konular, çağın konuları, onları da koyalım." Koyduğumuz kişi, aynı kişi; 4 yıllık eğitim var, 4 yıllık eğitimi alan, teknolojsisi, kimyası, her şeyiyle birlikte, 160 kredilik en az dersi alan öğrencinin üzerine bu yenilikleri de koyarak bir reform yapılmaz. Yani bunu daha açık söyleyeyim, tabii masanın bu tarafında da olduğum için; hem üniversitede uzun süre yöneticilik yaptım,

hem de öğretim üyeliği yaptığım için, burada bu planları hazırlarken, öğretim planlarını hazırlarken öğretim üyelerinin çok dikkatli davranmaları gerekir, çok geniş spektrumdan olaya bakmaları gerekir. Mevcudun üstüne her yeniyi koyarak "Bu bir yenileşmedir" dersek, bunun mantığını kaybetmiş oluruz. Bu yüzden, eğitim planları, bütünüyle her yıl gözden geçirilmeli, ki Yükseköğretim Yasası buna izin vermektedir. Eğitim planlarını yeniden gözden geçirerek ders saatleriyle, derslerin sayılarıyla oynayabilirsiniz, belki üniversiter anlayışın getirdiği bir esnekliktir. Bizde sloganlar daha çok işe yarar; çünkü sloganlar akılda kolay kalırlar ve kolay kullanılırlar. Kullanıldıklarında da etkileri biraz daha fazla olur gibi geliyor. Sloganlardan bir tanesi, "Eğitim sistemiyle çok oynanmaz" dır. İkinci slogan ise, "Eğitim canlı bir organizmadır, her yıl gözden geçirilmesi gerekir". Böyle farklı, sarkacın bir ucundan bir ucuna giden farklı anlayışlar var. Bence ikinci şık daha doğrudur; eğitimle ilgili yenileşmeleri çok dikkatli ve eğitim bilimlerinin önerilerini dikkate alarak yaparsak yararlı olur diyoruz ve gerçek anlamda reform da o olabilir diye düşünüyorum.

Ders planlarında dikkatinizi çekmiştir, ders sayılarının çokluğu - Erasmus, Avrupa Birliği Yükseköğretim Öğrenci Değişim Programıdır- Erasmus kapsamında öğrenci değişimini zorlaştırmaktadır. Biz fakülte olarak bu zorluğu çok yaşamaktayız. Çok fazla öğrenci bu kapsam içerisinde Avrupa Birliği ülkelerine gitmeyi istememektedir, çok düşünmektedirler. Bu nedenle, ders sayılarının çokluğunu bir olumsuz faktör olarak düşünmeliyiz, düzeltmemiz gerekir. Buna karşılık, seçmeli derslerle bu öğrenci difüzyonunu, geçirgenliğini arttırmamız gerekir.

Şurada bir tartışma var, ama bu tartışma gizli midir, açık mıdır, henüz anlayamadım: Eczacılık eğitiminde ilaca dönük yön, hastaya dönük yön. Bir toplantıda "Böyle bir ayırım yoktur, hepsi birliktedir" filan dedi bir arkadaşımız, ama böyle bir ayırım var galiba. Bu Ankara'da, Tandoğan'da Türk Eczacıları Birliği'nin yaptığı bir kongrede, tartışma bu ayırım söylenerek inşa edilmişti, bu ayırım bildirilerek inşa edilmişti. Bence de var böyle bir tartışma. Burada eğitimi yapılandırırken her iki yönü de dikkate alarak bunu yapmamız gerekir.

Eğitimde kalite, bu çok önemli, değerlendirmenin ana noktası bu. Bu kalite yoksa, gerisi yok diyebiliriz. Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında, eczacılık fakültelerinde Avrupa Birliği'yle karşılaştırıldığında, rekabet gücümüzün fazla olduğunu söyleme olanağımız yok. Şu noktayı dikkatlerinize sunayım: Nitelikli mesleki staj için, stajın bugünkü durumundan kurtarılabilmesi için, öğrencilerin 5 yılının boşa gitmemesi için şimdiden fakültelerin meslek örgütleriyle, başta Türk Eczacıları Birliği olmak üzere bir yöntem geliştirmesi gerekir, bu ivedi bir öneridir.

Son söz olarak, ülkemizde kararların kolay alındığını, imzaların kolay atıldığını, ama gereklerinin yerine getirilmesinin zor olduğunu söyledim. Üniversitelerde ağır bir parasal ve nitelikli personel sıkıntısı var. Bunun giderilmesi gerekir, rekabet gücü ve kalitenin yerine getirilebilmesi için. Çözüm, mevzuatı dışlamadan, iyi mevzuat, iyi akademik ve iyi yönetsel personel ve iyi bir uygulamadan geçerek diye düşünüyorum. Yalnız, bu son slayttı, yansıydı. Bu yürüyen çocuklar yan tarafta da var; öğretim üyeleri, daha çok asistan ve bir yardımcı doçent var ve öğrencilerle birlikte 30 Ağustos tarihinde Dumlupınar'da şehitlerle birlikte yatıp, daha sonra yola çıkıp 9 Eylülde İzmir'e gelen, yürüyerek, yni

aynı güzergâhı izleyerek İzmir'e gelen fakültemiz öğrencileridir. Bu slaytı da sizinle paylaşmak istedim.

Çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI (Prof. Dr. Ahmet Başaran)

- Değerli katkılarından dolayı Prof. Dr. Erçin Erciyas'a çok teşekkür ediyoruz.

B iiyorsunuz, bu yürüyüşün adı "Zafer Yürüyüşü" idi, gençliğin ve bütün üniversitelerin katılımıyla gerçekleştirildi. Biz de bu kongrede eğitimde böyle bir yürüyüşü gerçekleştiriyoruz sanıyorum. Aslında mezun dernekleri, mesleki örgütlerimiz, odalarımız ve Birliğimiz, eğitim konusunda devamlı üniversiteye önerilerde ve baskılarda bulunmaktadır. Ama Sayın Erçin Hocamın da biraz evvel veciz bir şekilde belirttiği gibi, üniversitenin de eli kolu bir yerde bağlı, maddi ve kadrosal İmkânları belli bir ölçüde bu değişikliklere izin veriyor. Ama bütün bunlara rağmen, tüm mezun eczacılarımızla birlikte bütün kuruluşlarımız, daha iyiye nasıl ulaşır, daha iyiye ve en ileriye nasıl gideriz konusunda çaba gösteriyoruz. Ben 80'li yıllardan beri Türk Ezacıları Birliği'nin yapmış olduğu kongrelerde eğitimin en hararetli tartışılan oturumlar olduğunu hatırlıyorum. Yine de aynı şekilde, aynı heyecanı ve aynı yaptırımı üzerimizde hissediyoruz. Bu kongre de İlk Oturumun 'Eğitim Forumu' adı altında düzenlenmiş olması bunun bir göstergesi diye düşünüyorum.

Aslında 5 yıllık eğitim, çok yeni bir kavram değil. Hacettepe Eczacılık Fakültesi'nin ilk başta, kuruluşunda 5 yıllık eğitim programı var ve Prof. Dr. Fethi Şahin Hocam, 5 yıllık eğitim olarak, eczacı olarak mezun olmuştur ve sadece hazırlık okuyarak değil, sonunda bitirme ödevi de hazırlayarak, yani bugünkü modele yakın bir modelde diplomasını almıştır. Fakat birliktelik içerisinde yürümemiz gerektiği için, sonradan bu modelden vazgeçilmiş, biraz evvel söylendiği gibi, 6 yıl, bir eczacılık eğitimi için fazla bir süre. Dolayısıyla bunun azaltılması düşünülmüş ve 4 yılın uygun olduğuna karar verilmiştir. Bütün bunlar göz önüne alındığı zaman, 5 yıllık eğitimin tekrar gündeme gelmesi, hem Türkiye'deki gereklilik nedeniyle doğuyor, hem de Avrupa Birliği'nde bu tarz kalite güvencesini elde edebilmemiz için şart gibi gözüküyor.

Biraz evvel şöyle bir şey söylendi: "Biz bu kurallara uymazsak, çekirdek müfredata, eğitim programına uymazsak ne olur?" YOK'e verdiğimiz listedir bu, eczacılık fakülteleri olarak minimum ve maksimum ders kredilerimiz nelerdir, hangi dersleri anlatacağımız diye verdiğimiz bir dosyadır. Bu dosyanın içerisinde belli bir oranda değişiklik yapılır, ama bütün eczacılık fakülteleri, eğer bir marka eczacı üretmek istiyorlarsa, buna uymak zorundadır. Yani Ege Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi veya ileride açılacak başka eczacılık fakülteleri de bu eğitimi yerine getirecek donanımda olmalıdır.

T abii burada yine başka bir konu gündeme geliyor; bu fakülteler açılıyor, altyapısı olmayan bir sürü fakülte açılıyor ve bunlara engel olunamıyor maalesef, siyasi nedenlerden dolayı olunamıyor. O zaman ikinci bir konu gündeme geliyor: Türkçe kitap eksikliği. Bizim Türkçe kaynağımız maalesef yok. Eczacılık alanında yeni başlatılmış bir iki kitap çalışması var. Daha eskiden bir veya iki kitap vardı, bunların güncellenip yeni bilgilerle donatılması lazım. Bu kitaplar olduğu takdirde, o zaman en azından bu kredi sistemlerinin tartışılması, derslerdeki hem eskiyi, hem yeniyi anlatma zorunluluğunun ortadan kalkacağını ve de standardın yakalanmasının daha kolay olacağını düşünüyoruz. Biz eczacılık fakülteleri olarak, kalite güvencesini çok önemsedik. Sadece 5 yıla geçip de onunla ilgili eğitim programlarını yapma amacımız olmadı.

Erçin Hocamın da içinde olduğu dekanlar toplantısı ve eski dekanlarımızın da içinde olduğu, 90'ı yıllardan başlayan bir süreç içerisinde akreditasyon, kalite güvencesinin en önemli göstergesi. Dolayısıyla akredite olmak için, şu anda bütün fakülteler bir çaba içerisine girdiler.

Bu çabayı gösterirken iki çıkış noktamız var: Birincisi, Türkiye'nin gerekliliği, yani Türkiye'de mezun olan eczacı için donanım ne olmalı? Bunun cevabını verebilecek düzeyde olmamız gerekir. İkincisi, Avrupa Birliği için mezun eczacımızın donanımı ne olmalıdır? Bu iki konu, gerçekten son derece önem taşıyan konulardı ve fakülteler buna göre hazırlık yaparak bu konudaki çabalarını sürdürüyorlar. Pek çok üniversite, Ankara Üniversitesi bu kalite güvencesi için daha önce başvurdu. Hacettepe başvuruyor, Uludağ Üniversitesi başvurdu. Ege Üniversitesi başvurdu mu, bilmiyorum, herhalde başvurmuştur, çalışmaları olduğuna göre, çabalar onu gösteriyor. Bu tek bir yola hizmet ediyor: Biz tek tip diploma veriyoruz maalesef, Bakanlığımızın bize verdiği kanuni hak bu. Tek bir diplomamız var, öğrencilerimizin mezuniyet sırasındaki yönelme alanlarına göre diploma çeşitliliğimiz yok. Başka ülkelerde bu mümkün, ama 6197 Sayılı Yasa'nın yeni düzenlenmiş hali de aynı şekilde geliyor, tek tip diploma veriliyor. Dolayısıyla eczacı diplomasını alan bir kişi, endüstride de çalışabiliyor, akademi de çalışabiliyor, eczane de açabiliyor, hastane eczanesi, yani burada bir çeşitlilik söz konusu değil. Diplomanız varsa, her konuda, eczacılığı ilgilendiren her konuda bilgi sahibi olmanız gerekiyor. Bu da bizim eğitimimizin bize getirdiği ikinci bir zorluk oluyor, bir kambur oluyor; çünkü hiç beklemediğimiz bir konuda bize bir mezunumuz daha sonra yazıyor, "Siz bu konuda niye böyle bir çalışma yapmadınız, bu eğitimi bize niye vermediniz? Bakın, biz şu konularda şu grup mesleğin altında eziliyoruz" diye serzenişte bulunuyor. Tabii bütün bunların çıktığı nokta hep üniversiteler oluyor; çünkü üniversite, sevmiyoruz bu kavramı ama müşterisi olan öğrencilerine belli bir formatta bir program sunuyor.

Bence çok önemli bir iş yapıldı, yani bundan önceki dönemlerde yapılmış ve halen devam etmekte olan sistem o; eczacılarımızın belli bir standartta eğitim alması sağlanmış oldu. En azından bu konuda çaba gösteriliyor. Hacettepe Üniversitesi'nde, merak eden olursa daha detayını açarım, ama kısaca şöyle bildirmek istiyorum: Biliyorsunuz, hastanemizde çok değerli öğretim üyeleri var ve biz onlarla aynı kampüsü paylaşıyoruz. Bizim servis derslerimizi hastaneden ve tıp fakültesinden, temel bilimlerden gelen hocalar veriyorlardı, hâlâ da böyle veriyorlar. Biz şöyle bir şey yaptık: Modüler sisteme yakın bir sisteme geçiş yapıyoruz. Klinikten ve temel bilimlerden bütün dersleri bir araya toplayarak konu bütünlüğü sağlamak açısından, mesela sinir sistemi hastalıkları girdiği zaman, bunun anatomisinden başlayarak, anatomi, fizyoloji, patoloji ve ondan sonra klinik bulgularıyla devam ederek böyle 1,5 yıllık bir program hazırladık ve bu programı sunuyoruz. Dersler, konulara göre gidiyor. Mesela anatominin 2 hafta eğitimi sürüyor, 2 hafta sonra yerini fizyolojiye bırakıyor. Ama 6 hafta sonra tekrar anatomi, başka bir konuda tekrar ders anlatılıyor, yani bize anlatıldığı gibi blok halinde anatomi, blok halinde fizyoloji anlatılmasından vazgeçtik. Bunun nedeni de, biliyorsunuz, havan odaklı bir eğitim vardı eskiden, sonra ilaç odaklı eğitime döndü. Şimdi de hasta odaklı eğitime geçiş yapıyoruz. Biz, Hacettepe olarak, kendimizi hasta odaklı eğitimde en uygun

fakültelerden biri olarak görüyoruz; çünkü hastane olanaklarımız uygun. Bir de klinik eczacılık konusunda YÖK tarafından yurtdışına gönderilip eğitim yaptırılmış 2 tane öğretim üyemiz var. Ben onları öğretim üyesi olarak görüyorum, ama henüz daha o titri alamadılar, maalesef o da dekanların başarısızlığı olarak değerlendiriliyor, öyle bir dalın doçentlik dalı olarak açılmaması.

İkinci bir konumuz da sosyal eczacılık. Eczacılık işletmeciliği alanına biz sosyal eczacılık kavramını da yerleştirmek için müracaat ettik. Senatodan geçti, YÖK'te incelemede şu anda. Eğer onu da başarabilirsek, sosyal eczacılık konusu İçerisine farmakoekonomi, farmakoepidemioloji ve akılcı ilaç kullanımının bir kısmını da dahil etmek İstiyoruz.

Seçmeli dersler, Avrupa Birliği'nin en önem verdiği konulardan biri, 1/3'üne yakın oranında seçmeli ders olmasını öneriyor. Yani zorunlu dersleriniz, çekirdek dersleriniz olacak, ama yönelme derslerinizin mutlaka seçmeli olarak konulması lazım diye konuluyor ve biraz evvel Erçin Beyin de gösterdiği slaytlarda onlar yansıdı. Biz de eğitimimizin 1/3'ü oranında seçmeli ders koyduk. Bu derslerimizin arasında muhasebe ve işletme de var, 3 kredilik ders olarak son sınıfa koyduk, ama bunu seçmeli olarak gerçekleştireceğiz. Eczane açmak isteyenler, bu dalda girecek.

Yine endüstriye bir yazı yazmıştık, bu yazının bize çok olumlu bir dönüşü oldu ve endüstrinin ihtiyacı, bu jenerik ilaç konusundaki bilgi paylaşımı konusunda endüstriden bize ders vermek için belli konularda, bizim isteklerimiz doğrultusunda bir paylaşımcılığa gidiyoruz. Onlar da bir seçmeli ders olarak buraya, bütün fakültelere, yani bütün eczacılık fakültelerine böyle bir ders vermeyi uygun buldular ve bu konuda da çalışmalarımız sürüyor. Dolayısıyla ikinci sınıftan başlayarak, iki, üç, dördüncü sınıflarda bir seçmeli ders grubumuz olacak ve bu seçmeli dersler, öğrencilerin İsteklerine göre ayarlanacak. Bu İstekler, bizim Hacettepe'de 1993 yılından beri uygulanıyor, ama çok başarılı olduğumuzu söyleyemeyiz, Sayın Dekanımız Murat Bey de burada. Daha çok öğrenciler, teksir notu az olan, ders notu bol olan hocaları tercih ediyorlar ki, kolay geçebilsinler, üstlerindeki ders yükü biraz azalsın. Bu hep böyle uygulandı, ama bu böyle uygulanmayacak, bundan sonrası için daha çok umudum var. Nedeni de şu, çeşit çoğalıyor. İkinci sınıftan böyle bir çeşitliliğe gittikleri zaman, tercihleri daha fazla olacak diye düşünüyorum.

ECTS kredilerinin hesaplanması da ciddi bir sorun. O nedenle çok problem var orada; çünkü Avrupa'daki eğitimle bizim eğitimimize baktığımız zaman, bizim öğrencilerimiz gerçekten ders yükü altında eziliyorlar. Biraz evvel Hocamın da söylediği gibi, bizde ders, fakültedeki kapıdan girdiği zaman başlıyor. Ama orada hazırlanışı, o derslerin yükleri arasında sayılıyor ve onların maksimum kabul ettiği ders oranı, yarıyı başına 30 ECTS kredisi. Biz öyle bir değerlendirmeye girdiğimiz zaman, en azından kredi yönünden bizim derslerde bayağı ciddi bir azalmaya gitmemiz gerekecek. Fakat o da ders kitabımız olursa, Türkçe kaynağımız olursa, daha kolay olur gibi düşünüyorum, bu benim kişisel düşüncem tabii.

Bir sonraki konuşmacımız olan Prof. Dr. Gülbin Özçelikay'dan özür diliyorum, böyle bir giriş yaptım. Giriş veya konuşma, yani baştan böyle

bir fikrimiz vardı, forum olduğuna göre ben de konuşabilirim diye söylemiştim. Sizlerin de konuşacağını biliyoruz. Ben çok özür dileyerek, mümkün olduğu kadar kısa olmak koşuluyla eczacılıktaki lisansüstü eğitiminin bugünü ve yarını konusundaki konuşmasını yapmak üzere Prof. Dr. Gülbin Özçelikay'ı davet ediyorum. Kendisi, Ankara Üniversitesi'nde Öğretim Üyesi, Eczacılık İşletmeciliği Ana Bilim Dalı'nda çalışıyor. Aynı zamanda da eczacılıkla ilgili her konuda bilgisine ve tecrübesine başvurduğumuz bir öğretim üyemiz.

Buyurun.

Prof. Dr. GÜLBİN ÖZÇELİKAY

Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Öğretim Üyesi

"Eczacılık Lisansüstü Eğitimi"

Teşekkür ederim Hocam.

Baştan gerçekten söylemişsiniz konuşma yapacağınızı, ama bu kadar uzun olacağını ben de tahmin etmiyordum.

Eczacılıkta lisansüstü eğitimin amaçları nedir, akademik yapılanması nasıl olur, programlar nelerdir, programlara başvuru koşulları ve program içeriklerinden söz edeceğim. Eğer vakit kalırsa, Türkiye dışından iki örneğim var, gerekirse onları tartışma bölümünde de sunabilirim.

Lisansüstü eğitim-öğretim, öncelikle yüksek öğretim kurumlarının gereksinimi olan geleceğin öğretim üyeleri ve araştırmacılarının yetiştirilmesi amacıyla yapılır. Ancak daha da önemlisi, ülkelerin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleriyle ilgili sorunlara çözüm getirmesi amacıyla yapılıyor. Hangi çerçevede düzenleniyor lisansüstü eğitim-öğretim? 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 65'inci maddesi gereğince Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği ve Yüksek Öğretim Kurulunca hazırlanan Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitüleri nin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmelikleri esas alınarak her üniversitenin kendi bünyesi için hazırladığı yönetmelik hükümlerine göre gerçekleşiyor.

Lisansüstü eğitimin akademik yapılanmasına baktığımızda, üniversiteler var, -bugün lisansüstü eğitim-öğretim yapan 12 üniversiteye bağlı 12 eczacılık fakültemiz var - üniversiteye bağlı sağlık eğitim enstitüleri var, yine üniversitelere bağlı fakülteler ve fakülteler altında bölüm, ana bilim dalı ve bilim dalları var. Lisansüstü eğitim yapmak isteyen adaylar, öncelikle Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne başvururlar. Fakültelerin ana bilim dalı ve bilim dalları, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün de ana bilim dalı ve bilim dalıdır. Dolayısıyla fakülte ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü, lisansüstü eğitimi birlikte yürütür.

Eczacılık alanında lisansüstü eğitim, tezli ve tezsiz yüksek lisans ve doktora programlarından oluşur. Yüksek lisans ve doktora programlarının adları, programlara kabul edilecek öğrenci sayıları, başvuru ve sınav tarihleri, üniversite tarafından her yarı yılın başında ilan edilir. Tezli yüksek lisans denildiğinde, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamak amacıyla yapılır.

Ben 12 eczacılık fakültesinin lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğini inceledim. Genel olarak neler gerekiyor? Bir kere 21 krediden az olmamak koşuluyla -bu üniversiteye göre değişebiliyor- en az 7 ders, bir seminer, diğer öğrenim etkinlikleri ve tez çalışmasından oluşuyor. Seminer ve tez çalışması, kredisiz olup, başarılı ve başarısız olarak değerlendiriliyor. Yüksek lisans programına başvurabilmek için, öncelikle 4 yıllık bir lisans diplomasına ihtiyaç var. Lisansüstü eğitim giriş sınavı, yani LES'ten başvurduğu programın puan türüne göre en az 45 almak durumunda aday. Lisans not ortalaması, yabancı dil puanı ve mülakat, bunun dışında ayrıca referans mektupları, adayın neden yüksek lisans yapmak istediğiyle ilgili belgeler de istenebiliyor.

Ben birkaç örnek hazırladım, tezli yüksek lisansa başvuran adayın başarı notunun nasıl hesaplandığıyla ilgili. Örneğin Anadolu Üniversitesi'nde not ortalaması 100 üzerinden en az 60 olma zorunluluğu var, başarı notu hesaplanırken bunun yüzde 30'u alınıyor. LES puanının, yine en az 45 alma zorunluluğu var. Başarı notu hesaplanırken, aldığı puanın 1.25'le çarpımının yüzde 50'si alınıyor. Yabancı dil, Kamu Personeli Dil Sınavı ya da Üniversitelerarası Dil Sınavı'ndan en az 50 alma gerekliliği var. Bu notun yüzde 20'si alınıyor ve mülakatın da yüzde 30'u alınarak başarı notu hesaplanıyor. Aday en az 60 almak zorunda.

Ankara Üniversitesi'nde lisans notu ortalaması en az 65 olmak durumunda, bunun yüzde 10'u alınıyor. LES yine en az 45 demiştik, yüzde 60'ı alınıyor. Yabancı dil, Türkçe öğretim merkezinin düzenlemiş olduğu sınavlara girip en az 60 alma durumunda adaylar. Başarı notu hesaplanırken, yabancı dil katılmıyor, ama tezli yüksek lisansta bu sınavı geçmek mutlak suretle bir zorunluluk. Mülakatın da yüzde 30'u alınarak en az 55 alması isteniyor adaydan.

rciyes Üniversitesi'nde yine not ortalaması en az 60 olmak durumunda, yüzde 20'si alınıyor; LES'in yüzde 60'ı, yabancı dilin yüzde 20'si alınıyor. Mülakat, başarı notunun hesaplanmasında dikkate alınmıyor, ama mülakat yapılıyor ve adayın en az 55 alma zorunluluğu var.

Yeditepe Üniversitesi'nde not ortalaması en az 60, bunun yüzde 10'u alınıyor. LES'in yüzde 50'si, yabancı dilin yüzde 10'u ve mülakatın yüzde 30'u alınarak adayın 50 puan alması gerekiyor.

Tezli-tezsiz yüksek lisans veya lisansüstü programına başvuran adayların değerlendirilmesini sağlık bilim enstitüleri, ana bilim dalı önerileri doğrultusunda, ana bilim dallarının öğretim üyelerinden oluşan 3 kişiden oluşan jüriler oluşturuyor, her ana bilim dalı için ayrı jüri oluşturuyor. Tezli yüksek lisansın süresi 4 yıl; 2 yıl ders alıyor öğrenciler, 2 yıl tez hazırlama süreci başlıyor. Kredili derslerini ve seminer programlarını bitiren öğrenciler, tez aşamasında tezlerini bitirememiş iseler, onlara en fazla 2 yarıyıl ek süre verilebiliyor. Öğrenciler her yarı yıl, eğer ders aşamasındaysa, alacakları dersleriyle ilgili derslerini belirterek; tez aşamasındaysa, tez aşamasında olduklarını belirterek her yarıyılın başında kayıt yaptırmak zorundalar. Ders seçiminde aynı enstitüden ders alabilecekleri gibi, aynı üniversitenin farklı enstitüsünden ya da farklı bir yükseköğretim kurumundan derslerini alabilirler.

Tezli yüksek lisans programında ana bilim dalı başkanlığı, her aday için ikinci yarıyılın sonuna kadar -ki bu kadar sürmez aslında- bir danışman belirlemek durumundadır. Bu danışmanla birlikte öğrenci, derslerini seçer, tez konusunu belirler. Yine ana bilim dalı başkanlığı önerisiyle tez konusu sağlık bilimlerine gider. Sağlık bilimleri yönetim kurulu onayından sonra, aday tez çalışmasına başlar. Tez çalışması süresince elde ettiği verileri her enstitünün belirlediği yazım kurallarıyla hazırlayarak çalışmasını bir rapor haline getirir. Bu tezini yine ana bilim dalı önerisiyle oluşturulan, enstitü yönetim kuruluyla onaylanan jüri önünde sınava girerek önce tez sunumu yapar, daha sonra sözlü, soru-cevap şeklinde yaklaşık 90 dakikalık bir sınav sürecinden geçer. Sınav sonunda tezi kabul, ret ya da düzeltme alabilir. Düzeltme alan öğrenci, 3 ay içinde düzeltmesini yaparak tekrar aynı jüri önünde sınava girer. Tezi reddedilen adayın tabii ki yükseköğretim kurumundan ilişkisi kesilir; kabul edildiği vakit, enstitünün belirlediği kurallar gereği tezini tekrar çoğaltarak enstitüye teslim eder ve diploma alır, tezli yüksek lisans diploması alır ve uzman eczacı unvanı alır. Biraz önce Erçin Hocam bahsetti, bundan sonra inşallah ona gerek kalmayacak, ama hâlâ 4 yıllık fakültelerden mezun pek çok eczacımız var.

Tezslz yüksek lisans ise, öğrenciye mesleki konuda derin bilgi kazandırmak ve mevcut bilgiyi uygulamada nasıl kullanacağını göstermek amacıyla yaptırılır. Yine 30 krediden az olmamak koşuluyla en az 10 ders, bir seminer, diğer öğrenim etkinlikleri ve dönem projesi çalışmasından oluşur. Yine dönem projesi ve seminer kredisizdir, başarılı ve başarısız olarak değerlendirilir: Dönem projesi danışmanı da tezsiz yüksek lisans öğrencisi için her ana bilim dalı başkanlığınca birinci dönemin sonunda atama yapılır, enstitü onaylar. Tezslz yüksek lisans öğrencisi, 3 yarıyıl ders almak durumundadır; süresi minimum 4 yarıyıldır, fakat en fazla da 6 yarıyıldır. Tezsiz yüksek lisans öğrencisi de dönem projesinin sonunda hazırladığı, yapmış olduğu çalışmayı rapor haline getirir, bir yeterlilik sınavına girer. Bunun da kabul edilmesi durumunda, jüri önünde sınava girer ve kendisine tezsiz yüksek lisans diploması verilir ve o da uzman eczacı olur.

Doktora, öğrenciye bağımsız araştırma yapmak, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısıyla İrdeleyerek yorum yapmak ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmak amacıyla yaptırılır. Yine doktora programına başvurmak için neler gerekiyor? Lisans ya da yüksek lisans diploması, LES'ten en az 45 alma zorunluluğu, yabancı dil puanı, lisans ya da yüksek lisans not

ortalaması, mülakat sonucu, ayrıca referans mektupları ya da neden doktora yapmak istediğiyle ilgili belgeler istenebilir.

Yine örnekler var. Örneğin Anadolu Üniversitesinde lisans not ortalamasının 60, yüksek lisans not ortalamasının en az 75 olmak zorunluluğu var. Doktora giriş sınavında bunun yüzde 30 u, LES'in yüzde 50'si, yabancı dilin yüzde 20'si ve mülakatın yüzde 30'u alınarak en az 60 alma zorunluluğu var.

Ankara Üniversitesinde lisans not ortalaması 65, yüksek lisans not ortalaması 75 olmak zorunda. Bunun yüzde 10'u alınıyor. LES'in yüzde 60'ı, mülakatın yüzde 30'u alınıyor -yabancı dil sınavı muhakkak gerekiyor- ve aday 55 almak zorunda. Yeditepe Üniversitesi'nde benzer durumlar var; yüksek lisans not ortalaması 75, oranları farklı. Erciyes Üniversitesi'nde yine bu şekilde.

Doktora programına yüksek lisans derecesiyle başvuranlar için toplam 21 krediden az olmak koşuluyla en az 7 ders alma zorunluluğu var. Bir seminer çalışması, diğer öğrenim etkinlikleri, yeterlilik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşuyor. 4 yıllık lisans derecesiyle kabul edilmiş öğrenciler için ise en az 42 kredilik 14 ders, seminer çalışması, diğer öğrenim etkinlikleri, yeterlilik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşuyor. Bir lisansüstü dersinin kredi hesabı, lisans derslerinininkiyle aynı. Şöyle ki, teorik dersin haftalık ders saati ne kadarsa kredisi de o kadardır, örneğin teorik ders haftada 2 saatse, kredisi de 2'dir. Uygulama derslerinde ise ders saatinin yarısı kredi olarak sayılıyor, yani ders haftada 4 saat ise, 2 kredi olarak sayılıyor. Derse devam mecburiyeti var, adaylar teorik derslerin yüzde 70'ine, uygulama derslerin de yüzde 80'ine devam etmek durumunda.

Doktora çalışması sonunda hazırlanacak tezin bilime yenilik getirmesi, yeni bir bilimsel yöntem geliştirmesi ya da bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulama niteliklerini taşıması gerekir.

Yüksek lisans derecesiyle doktora başlayanlar için, doktora programının süresi 8 yarı yıldır. Lisans derecesiyle başlayanlar için ise 10 yarı yıldır. Bu süre, aday yeterlilik sınavının ve tez izleme komitesinden tezinin onaylanması durumunda geçerli, tez çalışmalarını bitiremediyse, en fazla 4 yarıyıl ek süre verilir. Doktora öğrencisi de en geç üçüncü yarıyılın sonuna kadar -belirlenen bir danışmanı vardır- danışmanla birlikte ders alımlarını ve tez çalışmalarını yürütür.

Doktora öğrencileri, en geç beşinci yarıyılın sonunda yeterlilik sınavına girmek zorundadır. Yeterlilik sınavı, öğrencinin temel konular ve doktora çalışmasıyla ilgili konularda derinliğe sahip olup olmadığının sınanmasıdır. Ana Bilim Dalı Başkanlığı önerisi ve enstitü onayıyla birlikte Bir doktora yeterlilik komitesi oluşturulur. Bu doktora yeterlilik jürisi 5 kişiden oluşur. Doktora yeterlilik sınavı, sözlü ve yazılı olmak üzere 2 bölüm halinde yapılır. Öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna, toplantı sonucunda karar verilir ve enstitüye bildirilir. Eğer öğrenci ilk sınavda başarısız olursa, bir yeterlilik sınavı hakkı daha verilir. Daha sonra bir kez daha giremez, üniversiteden ilişkisi kesilir.

Doktora yeterlilik sınavına girebilmek için, Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı'ndan ya da Kamu Personeli Yabancı Dil Sınavı'ndan 50 alma zorunluluğu vardır. Eğer doktora giriş sınavında 50 almış ise, ayrıca bir

yabancı dil sınavına girmeye gerek yoktur. Eğer öğrenci yabancı dil sınavını gerekli koşullarla geçemiyorsa, maksimum 1 yıl ek süre verilir. Öğrenci 1 yıl sonunda yine geçemezse, doktora programından ilişkisi kesilir.

Bir de tez izleme komitesi vardır. Yeterlilik sınavı başarılı bulunan her aday için, yine ana bilim dalı başkanlığı önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararıyla 1 ay içinde bir tez izleme komitesi kurulur. Tez izleme komitesi 3 öğretim üyesinden oluşur. Komitede zaten birisi öğrencinin tez danışmanıdır, diğer ikisi aynı ana bilim dalından ya da dışarıdan olabilir. Doktora yeterlilik sınavını başarıyla tamamlayan öğrenci, en geç 6 ay içinde yapacağı çalışmanın amacını, yöntemini ve planlamasını tez izleme komitesine sunmak durumundadır. Tez izleme komitesi, bu tez önerisini kabul ya da reddedebilir, düzeltme isteyebilir. Daha sonra bu komiteden kabul sonucu alındıktan sonra, aday çalışmalarına başlar ve her 6 ayda bir tez izleme komitesine yaptığı çalışmaları, o 6 ay içinde yaptığı çalışmaları ve bir sonraki 6 ay sonra ne yapacağını mutlak suretle sözlü olarak dile getirir.

Doktora tezinin sonuçlanması, tabii ki yazım kurallarına göre yaptığı çalışmaların rapor haline getirilmesiyle olur. Aday tez sınavına girer, başarılı olursa, ona da bir doktora diploması verilir.

12 Eczacılık Fakültesi'nde lisansüstü eğitimde hangi programlar var? Fethi Hocam konuşma yapmamı rica ettiğinde, sağlık bilimlerine direkt yazılar yazdım. "Programlarınız neler?" ve şu anki mevcut ya da mezun lisansüstü öğrenci sayılarını da tek tek sordum. Bazı enstitüler acele yanıt verdiler, ama yanıt vermeyen üniversiteler de var, bunlardan bir tanesi Anadolu Üniversitesi. İnternette Analitik Kimya'da tezli yüksek lisans ve doktora programı görünüyor. Biyokimya'da sadece tezli yüksek lisans, farmakognozlde tezli, tezsiz ve doktora programı görünüyor, farmakolojide yine aynı. Botanikte sadece tezli yüksek lisans, Farmasötlk Kimya'da tezli yüksek lisans ve doktora, Teknoloji'de tezli yüksek lisans ve doktora, Toksikoloji'de sadece tezli yüksek lisans görünüyor.

Atatürk Üniversitesi'nde daha yenice bir fakültemiz olduğu için, Analitik Kimya'da tezli yüksek lisans ve doktora, Biyokimya ve Farmakognozl'de sadece tezli yüksek lisans, Farmasötlk Kimya'da tezli yüksek lisans ve doktora programları görünüyor. Ege Üniversitesi hemen sonuçları gönderdi, Analitik Kimya, Biyokimya, Farmakognozi, Farmakoloji, Farmasötik Botanik, Farmasötik Kimya, Farmasötlk Mikrobiyoloji, Farmasötik Teknoloji, Biyofarmasötik ve Farmakokinetik, Radyofarmasl, Kozmetoloji, Farmasötik Bioteknoloji, Farmasötik Toksikoloji. Analitik Kimya, Biyokimya, Farmasötik Kimya ve Mikrobiyoloji'de, yüksek lisans öğrenci sayıları fena değil.

Gazi Üniversitesi'nde diğer fakültelerden farklı olarak Besin Analizleri var ve en fazla tezli yüksek lisans yaptıran ana bilim dalı da Farmakoloji gibi görünüyor.

Hacettepe Üniversitesi'nde, Ahmet Hocam aslında akılda bazı sorular kaldı; mesela Farmakoloji verilmemiş. Zannediyorum Farmakoloji ve Biyokimya, Tıp Fakültesi bünyesinde birlikte yürütülüyor, öyle alanlar da var. Burada Farmakoloji ve Biyokimya görmeyince, Hacettepe Eczacılık'ın bu alanda lisansüstü eğitim yapmadığı düşünülmemeli, değil mi? Hacettepe'de de en fazla Teknoloji'de tez yaptırılmış görünüyor.

inönü Üniversitesi programları, yine yeni bir fakültemiz, Analitik Kimya, Biyokimya ve Farmakolojide.

İstanbul Üniversitesinde en fazla tez Teknolojide yaptırılmış. Programlar, Analitik Kimya, Genel Kimya var; Biyokimya, Farmakognozi, Farmakoloji, Botanik, Kimya, Mikrobiyoloji, Teknoloji ve Toksikoloji alanlarında lisansüstü eğitim var.

Marmara Üniversitesinde diğer fakültelerden farklı olarak İlaç Metabolizmasında tezli yüksek lisans var. Klinik Farmasi'de tezli yüksek lisans ve doktora programı görünüyor.

Mersin Üniversitesinde de Eczacılık Temel Bilimleri, Genel Kimya biraz daha farklı görünüyor, diğerleri hemen hemen aynı.

Yeditepe Üniversitesinde, yine veri gelmeyen bir üniversitemiz, Farmakoekonomi ve Farmakoepidemioloji'de tezli ve tezsiz, Fitoterapide, Klinik Eczacılık ve Kozmetoloji'de tezli-tezsiz lisansüstü programlar görünüyor.

Ben tabii kendi fakülteme biraz torpil geçerek, 1965, yani kuruluşundan itibaren yapılan tezleri, Ekim 2006'ya kadar yapılan tezleri sayısal olarak da belirledim. Bizde disiplinler arası Klinik Eczacılık yeni, tezsiz yüksek lisans olarak programda yer alıyor. Geçmişte Temel Tıp Bilimleri ve hijyen alanında da lisansüstü programlar yapılmış, ama şu anda bu programlar yok, kapalı. Bunun dışında, daha yeni olanlar, Biyofarmasötik ve Farmakokinetik, Radyofarmasi, Kozmetoloji ve Farmasötik Biyoteknoloji.

Sonuç olarak, 21. Yüzyılın eşiğinde bilim, teknoloji ve eğitimin önemi, bilgi mühendisliği olarak tanımlanan doktora derecesine sahip elemanlara gereksinim gittikçe artmaktadır. İkinci bin yıl bitiminde, insanlığın tüm geleceği kültürel, bilimsel ve teknik gelişmeye bağlıdır. Bu gelişme, ancak kültürün, bilginin ve araştırmanın merkezi olan gerçek üniversitelerde olabilir. Gerçek üniversiteler, Avrupa Üniversiteler Birliğinin tanımı. Bu nedenle, yeni eczacılık fakülteleri açmak yerine, mevcut fakültelerin donanımını arttırarak geleceğe adım atılmalıdır. Belki yine yeni programlar düşünülebilir, Farmasötik Bakım, Sosyal Eczacılık gibi. Özellikle mesleğimizin sosyal alanıyla da ilgili lisansüstü programların olması gerekiyor. Ama öncelikle donanımının arttırılarak, kalite güvencesinin sağlanarak lisansüstü eğitime bakmak gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI (Sabih Tekin Çağlar)

- Gülbin Hocama verdiği değerli bilgiler için çok teşekkür ederiz.

Sabahki oturumu şöyle bir özetlersek, eğitimin önemi konusunda herkes hemfikir, ama bizi eğiten hocaların nasıl eğitildiği kimsenin çok fazla umurunda değil. Yüksek lisans eğitimi başlayınca, salonun reytingi bir anda aşağı düştü. Serbest eczacılar zaten salonu hemen terk etti, kendilerini eğitenlerin nasıl eğitildiği çok umurlarında değil.

Bugünkü ilk oturumumuzu sunumlar anlamında tamamlıyoruz. Meslek içi eğitimde Fethi Hocam başladı, Erçin Hocam lisans eğitimi anlattı, Gülbin Hocam da lisansüstü eğitimi anlattı. Demin de söylediğim gibi, meslek içi eğitimde insanlar tabii ki ilgili, okuldan sonra bilgilerini tazelemek, yeni bilgiler edinmek, mesleki eğitimin, lisans eğitiminin nasıl olacağı, nasıl olması gerektiği gibi konulara ilgi gösteriyorlar. Ama bugünkü toplantıda benim için en ilginç açılımlardan bir tanesi şu, tabular yıkılmaya başlıyor, biraz da hocalarımızın ağzından bunları duymak çok hoş bizim

için. Erçin Hocam, kaliteyi ve niteliği tartışmaya açtı. Belki amacı tartışmaya açmak değildi, Avrupa'daki bir yapılanmayı bizlere aktardı, ama bizde bu eğitimin niteliği hep tabudur. Nasıl tabudur? Kafamızı devekuşu gibi kuma gömeriz, Türkiye'de 14 tane Eczacılık Fakültesi var, 2 tanesi öğrenci almıyor. Mesela bir tanesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin Eczacılık Fakültesi; geçen sene Resmi Gazete'de yayınlandı, kurucu dekanı olarak da bir tane üroloji profesörü hekim atandı. Kendisi çok değerli bir bilim adamıdır, kendisini çokyakinen tanırım, benim 32 yıllık dostumdur. Yatılı ortaokuldan beri beraber başladık, tesadüfler oraya getirmiş. Kendisi, Hacettepe'yi birincilikle kazanmış, birincilikle bitirmiş, üroloji ihtisasını yapmış, bir üroloji profesörü dekan olarak atandı. Ama bilim adamı olmasının bizim için şöyle bir avantajı vardı: Atandıktan sonra da hemen Ankara'ya gelerek gerek Fethi Hocamla, gerek Ahmet Hocamla nasıl bir eczacılık eğitimi olabilir, fakülte nasıl kurulabilir, projesi nedir gibi ilişkilerimiz devam ediyor. Ama burada tabii eğitimin kalitesinin ikinci aşamasına geliyoruz; mezun veren fakülteler var.

Ben özellikle hem toparlayıp, hem de hocalarıma kendi sorularımı sormak istiyorum: Acaba eczacılık fakülteleri arasında, özellikle akademisyenler arasında da eski okullar-yeni okullar, böyle bir okul tutuculuğu var mı? Bize dışarıdan varmış gibi geliyor. Mesela Hocam, kredilendirme sistemlerini anlattı, ama mezun veren Erzurum ve Mersin

Fakülteleri'nin kredileri sunumda yoktu. Belki bunlar kredi sistemine mi geçmedi, onu bilmiyorum. Bir eczacılık fakültesinden mezun olan öğrencinin niteliği acaba tartışmaya açılmalı mı? Türk Eczacıları Birliği, 6197 Sayılı Yasaya bir bord sınavı koymak için çok ciddi çaba sarf etti. Bizden önceki yönetimler de, bizler de görevde olduğumuz süre içinde buna çok ciddi biçimde eğildik. Ancak siyasi otoriteye bunu kabul ettiremedik, bord sınavını siyasi otorite kabul etmedi. Her işlerine gelen konuda "Avrupa Birliği kriterleri" derler, "dünya standardı" derler, hepsini kabul ederler. Ancak Avrupa ve Amerika'da olan bord sınavını, nitelik eğitimi siyasi otoriteye kabul ettiremedik. Tartışılan konu da şu: Periferide siyasi amaçlarla açılan eczacılık fakülteleri var, kadrolu eczacı öğretim üyeleri yok veya çok az var. Ankara'dan, İstanbul'dan hocalarımızın katkısıyla, taşınmalı sistemle oraya gidip gelen, orada ciddi emek sarf eden hocalarımız var.

Soru şu: "Acaba Erzurum'dan mezun olan bir öğrenciyle Hacettepe'den mezun olan, Gazi'den mezun olan bir öğrencinin aldığı eğitim kalitesi aynı mı?" diye bir tartışma var, ama bunu hiç kimse yüksek sesle konuşmuyor. Ayıp olur, onlar da bizim gibi eczacı, onların da diploması var, kabul, hiç onları tartışmıyoruz, eğitim niteliğini tartışıyoruz. Bord sınavı bu anlamda bir zorunluluk denildi. Bir ikinci aşamasına daha geldik; Gündemde YÖK'ün ve ÖSYM'nin geçen bir iki ay evvel yaptığı bir yönetmelik değişikliği var. Şimdiye kadar yurtdışında eczacılık eğitimi alan öğrencilerin Türkiye'de eczane açması bazı kurallara bağlıydı. Neydi bu kurallar? Öğrenci Türkiye'de sınavı kazanıp Eczacılık Fakültesi'ne giremiyorsa, yurtdışında Eczacılık Fakültesi'ne gidiyordu, özellikle Doğu Blok ülkelerinde parayı verdiniz mi, istediğiniz okula kaydolabiliyorsunuz. İşin kötüsü, parayı verdiniz mi, diploması da alabiliyorsunuz. Devlet, şöyle bir önlem getirmiş: Mezun olan öğrenci, çeşitli belgeleriyle beraber ÖSYM'ye başvuracak. ÖSYM'de bir kurul ön incelemeyi geçirecek. Ön incelemeyi geçen öğrenci sınava tabi tutulacak, denklik sınavına tabi tutulacak. Denklik sınavını başaran öğrenci de yine fark dersleri varsa, onları Türkiye'deki bir Eczacılık Fakültesi'nde tamamlayarak geçerli bir Eczacılık Fakültesi diploması almaya hak kazanacak idi, sistem böyle yürüyordu. Ben de Fethi Hocamla beraber bu kurumda 4 yıl görev yaptım. Şuna bakardık: Pasaportta giriş çıkış mühürleri var mı, yeterli süre o ülkeye gidip gelmiş mi, o ülkede o dersleri alacak kadar ikamet etmiş mi, oradaki ders sayısı yeterli mi? Ki bu ön elemeyi geçemeyen çok öğrenci olurdu, ama tabii dördüncü yıla doğru bütün belgeler profesyonelce hazırlanmaya başladı, her şey giriyordu, yani parayı veren diploması alıyordu. Ama bu sistemle eşdeğerlilik alan yanılmıyorsa 3 veya 5 öğrenci var, çok fazla öğrenci yok. Her ne hikmetse, çıkan bir yönetmelik değişikliğiyle YÖK şöyle dedi: "Eğer yurtdışında fakülteden diploma alıyorsa ve Türkiye de bu ülkeyi ve onun akademik kuruluşlarını akreditasyon anlamında tanıyorsa, bu denklik sınavına falan gerek yok."

Hocalarımdan da şunu öğrenmek istiyorum: Bilmediğimiz bir alan; hangi ülkeleri tanıyoruz biz? Eğer biz bu Romanya'yı, Macaristan'ı, özellikle Azerbaycan'ı, buradaki fakülteleri tanıyorsak, bizim mesleğimiz hem eğitim anlamında, hem eczacılık anlamında, hem de sağlık alanında ülke insanı ciddi tehdit altındadır. Çünkü buradaki eğitimlerin, diploma alan öğrencilerin yüzde 99'u, bu ülkelere sadece turistik amaçla gitmiştir, okul binalarını dahi bilmezler,

hocalarını dahi tanımazlar. Ancak yüzde 1 kadarı gidip orada okumuştur. Bu anlamda, çok da zamanınızı almadan, hem denklik açısından, hem eğitimin niteliği açısından hocalarımızın ve diğer katılımcıların da görüşlerini almak istiyoruz. Katılımınız için teşekkür ediyoruz.

Formatımız da şöyle olacak, Sayın Hocamla paylaştık demin: Görevli arkadaşlarımız mikrofon dağıtacaklar. Katılımcılarımız, hangi konuşmacıya soru sormak istiyorsa, ona sorularını soracaklar. Hocalarımız da kendilerine sorulan soruları not alıp, sonra sırayla bunlara cevap verecekler. Tabii bir konuda hasseten bir ricamız var Yönetim olarak: Soru sormak ve soruların cevabı konusunda bir açılım yapma konusunda bir formatımız var. Yani sunum ve yorum konusuna girmezsek, zamanı daha akılcı kullanırız. Aslında süremizi doldurduk, ama biz 15 dakika geç başladık, bizden sonraki konuşmacı arkadaşlarımızın da bir 15 dakikasını alarak toplantıyı bağlamak istiyoruz.

Hepinize katılımlarınız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

Ecz. MURAT KOÇAK (Alanya)

- Aslında ilk soracağım soruyu Tekin Bey siz sordunuz, bord sınavını soracaktım. Ama şimdi şunu söylemek istiyorum: İnternet üzerinden diploma veren üniversiteler de var.

Fethi Hocama şunu sormak istiyorum: Biz, zamanları çok kısıtlı insanlarız. 3 resmi kurumla anlaşma yapmak için 8 defa vilayete giden bir eczacıyım. Eczacılık Akademisi'ne katılımı daha da arttırmak için, interaktif, bilgisayar üzerinden sınavlı eğitim yapmayı düşünüyorlar mı? Çünkü bunun ilk deneyimini Tüm Eczacılar Kooperatifler Birliğinin e-farma programı ile gördük, ben çok beğendim, 400 milyon liraya satın aldık. Sunum da çok güzeldi, her şey çok güzeldi. Bunu yapmayı düşünüyorlar mı? Eğer bunu yapmayı düşünüyorlarsa, bence çok büyük bir hizmet olur.

Bir de Erçin Hocamın sorusuna şöyle bir katkıda bulunayım: Sanıyorum bütün eczacılar, o İsveç'teki eğitim sistemini tüyleri diken diken olarak dinlediler, ama ben soğukkanlı yaklaşıyorum, açıkçası ülkemize biraz daha uygun olabileceğini düşünüyorum.

Prof. Dr. FETHİ ŞAHİN

- Eczacılık Akademisi yaygın eğitimi düşünüyor. Gerçekten eczacı teknisyenlerinin eğitimi gelecek karşımıza. Eczacı teknisyenleri demeyelim de, eczanede çalışan elemanlar. O oldukça kalabalık bir grup, onların eğitimini yaygın eğitim olarak düşünüyoruz ve bunun için de Anadolu Üniversitesiyle temas halindeyiz. Anadolu Üniversitesi'nin olanaklarından yararlanmayı düşünüyoruz ve şu anda bir mutabakat sağlanmak üzere. Eğer orada başarılı olursak, bunu eczacılar için açmış olduğumuz meslek içi eğitim programlarına da genişleteceğiz, böyle bir çalışmamız var.

Bord sınavı gereklidir. Bord sınavı şunun için gerekli: Bence eczane açan eczacının en kaliteli öğrencilerimiz olması gerekiyor, ben bu görüşteyim. Dolayısıyla eczane açacak, eczane açmaya ehliyetli olacak mezunlarımızın da mutlaka böyle bir sınavdan geçmesi gerekiyor. Bu sınavı geçmiş kişilerin eczane açması gerekir. Ayrıca böyle bir sınav,

Eczacılık Fakülteleri nde eğitim programlarının dinamizmini de beraber getirecektir. O sınavda başarılı olmak adına Eczacılık Fakülteleri, eğitim programlarını her zaman masaya yatırmalıdır. Erçin Hocanın da söylediği gibi yaşayan bir şeydir eğitim, mutlaka yeniliklerin yapılması söz konusu olacaktır. Şu anda "şu eczacılık fakültesi daha iyidir, bu eczacılık fakültesinden mezun olan iyi değil, kalitesi düşüktür" deme imkânı yok. Ben şahsen bu seneye kadar Atatürk Üniversitesi'nin Karmasötlük Kimya derslerine katkıda bulundum. Bana göre, yetiştirme bakımından oradaki öğrencilerin Gazi Üniversitesi'ndeki öğrencilerden hiçbir farkı yoktur, ama bu da havada kalan, benim kendime ait bir yorumumdur. Bunun mutlaka böyle bir sınavla da belirlenmesi gerekir görüşümdedir. Meslek örgütü tabii ki bu işin içinde olacaktır, zannedirim bu kanun tasarısında bu fırsatı kaçırdık, ama bunun mutlaka gelmesi gerekir görüşümdedir.

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. ERÇİN ERCİYES

- Kötü veya eğitimi iyi değil diyebilmek için, kalite güvencemizin olması lazım. Yani bir fakülteye de "kötü kalitelidir, kötü eğitim yapıyor" demeniz için bazı verilerinizin olması lazım. Şu anda Türkiye, o konuda çok iyi bir durumda değil. 1 yıldan daha fazla bir süre oldu, stratejik hedefler ve performansımızı ölçerek ona dayalı bir bütçe planlaması için çalışıyoruz, dolayısıyla veri yoksunu olduğumuz görüldü. Bu sebeple biraz evvel Fethi Hocamın dediği gibi, Atatürk Üniversitesi'ndeki öğrencilerin kötü eğitim aldığını belgelemeniz lazım, en azından bir belgesinin olması lazım. Onun için de zaten bu bord sınavları çok önem arz ediyor. Bütün fakülteler birleşiyor aslında, Tıp Fakültesi de çok istiyor bunu. Hatta onlar, temel bilimlerden klinik çalışmalara geçerken araya da bir sınav koymak istediler, METES sınavı diye, Tıp Sağlık Şûrası Eğitim Konseyi'nde de bunlar görüşülüyor. Sanıyorum, bu kadar üniversite olursa, özellikle eczane eczacılığı için herkesin bir bord sınavına ihtiyaç var diye düşünüyorum. O da tabii şunu getiriyor: "Böyle bir durum söz konusu olursa, dershaneler mi çıkar eczacılar için?" ÖSYM'den sonra TUS için şimdi çok yaygın bir dersane sistemi oldu. Bir de bunun için, bord sınavları için de bir dershanecilik sistemi gelir mi, bilmiyorum.

Teşekkür ederim.

Ecz. ÖMER ŞAKİR YELKENCİ (Manisa)

- Ben Fethi Hocama sormak istiyorum: Hocam, izlediğimiz slaytlarda gördüm ki, Akademi'nin kuruluş gününden beri eğitim alan 3 bin civarında arkadaşımız var. 6 ay veya 1 senelik bir süre içerisinde yardımcı personel için de düzenlenen eğitime bin kişilik katılım var. Fakat şöyle bir baktığımız zaman, Türkiye genelinde, 20-25 bin civarında serbest eczacı var. Bu rakamı oranladığımız zaman, benim kanaatime göre, eğitimin yaygınlaşmasının tatmin edici olmadığını görüyoruz. Acaba merkezde eğitime ağırlık verilmesinden kaynaklanan bir olay mıdır? Bunu daha yüzeysel, Anadolu'ya yayma imkânınız var mı? Az önce arkadaşımızın bahsettiği, internet alanıyla bir eğitim sistemi içerisinde bunu düşündüğümüzde, daha yaygın bir kitleye yaymamızın mümkün olacağı kanaatindeyim.

İkincisi, genellikle biz taşrada ve merkezde olalım, eczaneye eczacı girdiği andan çıktığı saate kadar, bu süre içerisinde ayrılması mümkün değil; çünkü her dakika hastasıyla veya reçeteleriyle meşgul. Artı bir de

devletin parasal şeyleriyle meşgul, bankalarla meşgul. Böyle bir düzey içerisinde eğitime vakit ayırabilecek meslektaşlarımızın sayısı tabii ki azalıyor. Biz okumayı pek fazla seven bir millet değiliz, bütün sıkıntımız bu.

Erçin Hocama da şunu sormak istiyorum: Kaliteli bir eczacılık olarak düşündüğümüz zaman, eğitimlerde görüyoruz ki, pratik çok zayıf, çok az. Acaba teoriyi biraz azaltıp da pratik yöne kaymamız mümkün mü?

Ahmet Hocama da şunu sormak istiyorum: Serbest Eczane Eczacılığı, Endüstriyel Eczacılık veya Hastane Eczacılığı ayrımının yapılması gündemde. Bugünkü kavram içerisinde, eğer biz baştan bir ayrım yapmadığımız zaman, Hastane Eczacısı olarak kendini eğitime adanmış veya Endüstri Eczacısı olarak kendini adanmış bir arkadaşımız eczane açma yönüne gittiği zaman ne olacak? Bugün zaten enflasyon diye nitelendirdiğimiz, aşırı düzeyde bir eczane pazarı olduğunu düşünürsek, gelecekte herhalde eczane kapatma yönünde çalışmalara başlayacağız.

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. FETHİ ŞAHİN

- Akademinin eğitimleri sonunda 2 bin 930 eczacımız katılım belgesi almıştır. Bu, katılan eczacı sayısı bu kadar demek değildir, müracaat eden eczacı sayısı belki bunun yüzde 30-40 fazlasıdır. Ama müracaat edip kaydını yaptıran; fakat gelmeyen meslektaşlarımız oluyor, gelip eğitimi yarıda bırakanlar da var. Dolayısıyla esasında eğitimlerimize katılan sayısı bundan fazla. Bu yeterli mi; değil, ama şu anda yaptığımız, tamamen gönüllülük esasına dayalı bir eğitim sistemi, kimsenin bir mecburiyeti yoktur buranın programlarına katılmaya. Ancak şunu sevinerek görüyoruz ki, eczacılarımız gerçekten Akademi'nin bu faaliyetlerine sahip çıkmaktadır ve katılmaya çalışmaktadırlar.

Tabii ki ihtiyaç hâsıl olmaktadır, mutlaka bu yaygın eğitim konusu gündeme getirilecektir, mutlaka buna başlayacağız. Hatta başka girişimlerimiz de vardı. Tekin bilir, Tekin'in Genel Sekreterliği döneminde de bilgisayardan eğitimle ilgili bir altyapı oluşturma çalışmaları da vardı. Tabii bunların hepsi paraya bağlı şeyler. Daha fazla eğitim programı olmaz mı; olur, bu da paraya bağlı bir şey. Yani daha yaygın yerlere götüremez miyiz; götürebiliriz, ama Genel Kurul'un almış olduğu kararlar ancak biz Türk Eczacıları Birliği'nden yüzde 2,5'lik bir bütçe alıyoruz, o bütçeyle hareket ediyoruz. Geçenlerde bir karar aldık, dedik ki, "eczacı meslektaşlarımızdan katılım ücreti alalım." Anadolu'nun her tarafından itiraz geldi. O katılım ücretinden de vazgeçerseniz, bütün yükü tabii Türk Eczacıları Birliğinin üzerine bırakmış oluruz. Akademinin gelirlerini arttırmak için de gerekli önlemlerin mutlaka genel kurullarda alınması lazım, ama çok yakın bir gelecekte mutlaka yaygın eğitime geçeceğiz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI (Prof. Dr. Ahmet Başaran)

- Son bir soru alalım, ondan sonra oturumu kapatalım.

Ecz. SEVİM EVRENESOĞLU (Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü)

- Erçin Hocamız, değerlendirmelerinden bir tanesinde dedi ki, "bu öğretim sürecinden yararlanamamışlar, nasıl yeni teknolojik gelişmelere

veya yeniliklere, eczacılıktaki yeni bilgileri adapte olacaklar?" Aslında üretim sürecine katılamamayı anlayamadım.

İkincisi de Sayın Dekanımızın ifade ettiği üzere, sosyal eczacılıkta Farmakoeкономи ve Farmakoepldemioloji kavramlarına ve akılcı ilaç kullanımı ilkelerine geçildi. Aslında bu kavramların sosyal eczacılığın içinde değil, klinik eczacılığın içinde yer alması gerektiğini düşünüyorum. Şu anda İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nde bir Farmakoeconomy Dairesi Başkanlığı oluşturuldu. Bunun iş tanımı yapılamıyor; çünkü İş tanımında gerçekten hem ekonomik bilgiye sahip olmak, ekonomi bilgisine sahip olmak, hem de klinik anlamda ilaç nasıl kullanılır, bu bilgiye sahip olmak gerekiyor. Yani ekonomi, zaten kıt kaynakların etkili kullanımı anlamına geliyor. O anlamda, gelecekte madem böyle disiplinler geliştirilecek, bunun sosyal eczacılık değil, klinik eczacılık çalışmaları içerisinde ele alınması çok önemli bir konu. Bu farmakoeconomic çalışmalar, klinikteki ilaç uygulamalarından ötürü bir ekonomiyi gündeme getiriyor. Bu anlamda, gerçekten bunların sosyal eczacılık değil, klinik eczacılık alanındaki uygulamalarla ortaya çıkacağı ortada. Bu anlamda da zaten Sağlık Bakanlığı olarak biz bir çıkış yapmıştık, lisansüstü eğitimde klinik eczacılığın önemi hakikaten çok fazla. Tıpta Uzmanlık Tüzüğü gibi, Eczacılıkta Uzmanlık Tüzüğü hazırlandı, Türk Eczacıları Birliği'yle ortaklaşa o tüzük hazırlandı ve sunuldu. Bundaki amaç, Klinik Eczacılığın biraz daha ileriye gitmesini sağlamak. Gerçekten şu anda dediğim gibi, ilaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nde bir Farmakoeconomy Dairesi Başkanlığı oluşturuldu, bunun iş tanımı yapılamıyor, ilaçlara sadece fiyat gözüyle bakılıyor.

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. ERÇİN ERCİYES

- Ben soruyu anlayamadım açıkçası, yani adım geçtiği için nezaketsizlik olmasın dedim, ama...

Ecz. SEVİM EVRENESOĞLU

- Hocam, orada değerlendirme 3'te bir konudan bahsediyorsunuz; "öğretim sürecine katılamayanlar, yeni eczacılık bilgilerine nasıl adapte olurlar?" Yani o konuyu eğitimde reform konusunda açtınız. Ben onu anlayamadım, yani öğrenim sürecine mutlaka kişiler katılmalı. Katılamıyorsa, mutlaka elimine olmalı diye düşünüyorum.

Prof. Dr. ERÇİN ERCİYES

- Galiba benden kaynaklanan bir yanlış anlaşılma var. Öğretim sürecine katılma, slaytlarda bir yerde geçiyor; o da "öğrenci arkadaşlar, öğretim planlaması sürecine katılamadıkları için, -'katılmaları da gerekmez, onu da söyleyeyim'- orada bulunmadıkları için, yeni dersler sürekli eğitim planlarına yerleştirildiği zaman, bu yük o kişilerin üzerine biniyor." Burada biraz insaf diye kendi meslektaşlarıma seslenmek istedim, yani söylemek istediğim oydu.

Bir de son olarak şunu söylemek İstiyorum: Geçen yıllarda biz Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi olarak rektör tarafından, meslek yüksekokulları var, biliyorsunuz, 2 yılda diploma veriyorlar, bu meslek yüksekokulları programları arasına eczane teknisyenliği programının açılmasını talep ettik. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Rektörlüğü'ne bu talep iletilmiş. Celal Bayar Üniversitesinde Eczacılık Fakültesi yok, Ama

ilk bakıldığında, çok makul, çok anlaşılabilir bir ihtiyaca yanıt veren talep olarak üniversite tarafından karşılanmış. Üniversitenin buna olumlu bakması demek, Alaşehir Meslek Yüksekokulumda bir program olarak bunun karşımıza çıkması demektir. Bu önemli bir risktir. Eczacı meslektaşlarımızın, serbest eczanede çalışan meslektaşlarımızın bu riski akıllarında tutmalarını ben rica ediyorum. O konu, bölgenin tek Eczacılık Fakültesi olan üniversitesi, bizim üniversite olduğu için, konu bizim Üniversite Rektörlüğü'ne benim tarafımdan aktarıldı. Rektörün girişimleriyle bu durum durduruldu. Böyle bir girişim, böyle bir program açılma istemi durduruldu ve ona değişik raporlarla yanıtlar verdik, ama böyle bir risk mi dersiniz, avantaj mı dersiniz, böyle bir durum var, onu sizlerin bilgilerine sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

Ecz. MEHMET DOMAÇ

- Hocam, eczane teknikerliği yüksekokullarından, meslek yüksekokullarından bahsetti. Hazırlanmakta olan ve bitmiş olan, tabii Parlamento süreci henüz başlamadı, ama 6197 Sayılı Yasa, yani Başbakanlıkta bulunan 6197 Sayılı Yasa'nın taslağında bir madde var, o madde de çok açık. Diyor ki, "eczane teknisyenliği veya teknikerliği, yüksekokulları eczacılık fakültesi bulunan üniversitelerde açılmalı." Bu yüksekokulların burada açılmasının gerekçesi de, maddenin bu şekilde yazılmasının gerekçesi de eczacılık fakültesi öğretim üyelerinin teknikerleri yetiştirmesinden yola çıkarak yapılmış ve eczacılık disiplininin içinde bir eğitim görülmesi hedeflenmiştir. Ayrıca eczacılık fakültelerinin laboratuvarlarının boş kaldığı zamanlarda, gerekirse bu öğrenciler bu laboratuvarlardan da yararlandırılabilir. Dolayısıyla hem kaynak israfının ortadan kaldırılması, hem mesleki bir disiplinin sağlanması, hem eczacılık etiğinin gerçek anlamda bu kişilere de verilebilmesi ve eczacılık bilgilerinin, eczacılık eğitimindeki yaklaşımların bunlarla paylaşılması için yapılmıştır ve Türk Eczacıları Birliği, şimdye kadar bu konuda gelen bütün teklifleri geri çevirmiştir, eczane teknikerliği yüksekokulu tekliflerini bütün üniversitelerden geri çevirmiştir. Nedeni de az önce söylediğim gibi eczacılık fakültelerinin bulunduğu üniversitelerde bunların açılmasının sağlanması. Umut ederim Celal Bayar Üniversitesinde böyle bir şey olmaz. Başka üniversitelerde de, yani eczacılık fakültesinin bulunmadığı diğer üniversitelerde de böyle bir şey olmaz. Bu yasa çıkarsa da, artık teknikerler sizlere emanet.

Teşekkür ederim.

SALONDAN

-Sayın Başkan, bize şöyle bir şey söylendi: Yurtdışında eczacılık eğitimi alanların sınavsız Türkiye'de eczane açabileceklerde ilgili, denklik sınavı olmadan.

Ecz. MEHMET DOMAÇ

- Şöyle: YÖK Genel Kurulu, bir yönetmelik değişikliği yaptı. Bu değişiklikte, daha önce her üniversiteden gelene bir sınav uygulama zorunluluğu vardı. Bundan sonra YÖK'ün denkliğini kabul ettiği üniversitelerde sınav uygulama zorunluluğu, bu değişiklikle ortadan kaldırıldı. Ancak yine YÖK isterse, sınav uygulayabilecek. Ama buna karşı Türk Eczacıları Birliği, böyle bir standart ortaya çıkabilir diye yürütmeyi durdurma ve yönetmeliğin

ortadan kaldırılması istemiyle bu maddeye karşı dava açtı.

SALONDAN

- Denklik alan üniversiteler hangileri, biliyor musunuz?

Ecz. MEHMET DOMAÇ

- Onu kimse bilmiyor, ben de bilemiyorum.

Prof. Dr. ERÇİN ERCİYES

- Ben hemen konuya şöyle gireyim: Denklikle ilgili YÖK'ün bir listesi var, ama o konuda daha fazla bize bilgi aktarabilecek olan bir hocamız burada, Prof. Dr. Murat Şumnu. Kendisi, Hacettepe'de öğretim üyesi, ama aynı zamanda Denklik Komisyonu'nda da çalışıyor. Kendisi söz istemişti, Hocam cevap verecek misiniz?

Prof. Dr. MURAT ŞUMNU (Hacettepe Üniversitesi)

- Ben ufak bir iki açıklama yapayım, çok detaylara bu kısıtlı zaman içinde inmek tabii ki mümkün değil.

Bir kere bir şeyi ayırmamız lazım: Eczane açmak, üniversitelere ait bir olay değil, YÖK'e ait bir olay değil. Eczane açmak, Sağlık Bakanlığı'nın sorunu. Bord sınavının YÖK'le hiçbir alakası yok, Sağlık Bakanlığı'nın sorunu. Şu anda biz üniversite olarak diploma veriyoruz, eczacılık diploması veriyoruz. Dikkat ederseniz, o diplomaların arkasında Sağlık Bakanlığı'nın tasdiki vardır. Eczane açmak, bu tasdike bağlıdır.

YÖK'teki değişiklik ne, YÖK'te bu değişiklik nereden ileri geldi? Avrupa Birliği'nin itirazı üzerine geldi. Ancak başta söylediğim ayrımı aklımızdan çıkarmamız lazım. Avrupa Birliği niye itiraz etti? Avrupa'da akredite olan üniversiteler, birbirlerine bir sınav yapmıyorlar. Türkiye, Avrupa Birliği'ne aday bir ülke olduğuna göre, Avrupa Birliği'nin akredite ettiği üniversiteler tekrar sınav yapacak mı? "Avrupa Birliği'nde bu hak yok, Türkiye'de de olmaması gerekir" denildi. Birinci olarak bunu unutmamız lazım.

İkinci olarak, ben bu komisyonun başkanlığını yapıyorum. Şu anda da sınav aynen yürürlükte. Birkaç tane, hakikaten akredite, Avrupa Birliği'nde son derece belirli yere gelmiş fakülte mezunları hariç, deminden sayılan Türki devletler vesaire, buradan mezun olanların hepsinde imtihan söz konusu. İmtihanın kalkması söz konusu değil, imtihan muhakkak yapılacak. Bunun daha ekstrem koşulları var. Bir adayımız var, Amerika mezunu, ama aldığı diplomanın ülkemizde olmayan değişik bir derecesi var. Yani teknolojiyi hemen hemen hiç okumamış, farmakognozi hemen hemen hiç okumamış, kimyayı çok çok az okumuş, ama kliniğe dönük bir diploması var. Bu insan, eşdeğerlik alacak mı?

İkinci olarak bir örnek var: Kazakistan'da eczacılık fakültesini bitirmiş, Kazakistan'da doktora yapmış, sonra YÖK'e müracaat etmiş yahut da YÖK oralardan birkaç kişiyi davet etti Türkiye'ye. Türkiye gelmiş, Anadolu Üniversitesi'nde Farmakognozi Bölümü'nde tekrar doktora yapmış, ikinci doktorasını yapmış, ama eczacılık diplomasının denkliği yok. Şu anda Anadolu Üniversitesi, bir kadro açmış, yardımcı doçent kadrosu, oraya müracaatı var, ama müracaat askıda bekliyor. Niçin askıda bekliyor? Eczacılık diploması yok. Bizim yaptığımız çalışmalar sonunda, bu iki doktorası olan arkadaş dahi bu sınavlara girecek. Çünkü bizim

beklentilerimizi, bizim normlarımızı Türkiye'deki eğitimi, orada aldığı eğitim veya daha sonra yaptığı doktoralar karşılamıyor.

Çok kısa olarak benim söyleyeceklerim bunlar, ama detay istiyorsanız, saatlerce de açıklayabilirim.

OTURUM BAŞKANI (Ecz. Sabih Tekin Çağlar)

- Hocama verdiği değerli bilgiler için teşekkür ediyoruz.

Tabii Eczacılar Birliği'nin gündemine geldiği zaman, herkesin yaptığı ve hâlâ da üzerinde ısrar ettiğimiz yorum şuydu: "O metne göre akreditasyonu tanınan fakültelerin öğrencileri sınava girmeden diploma alabilirler" gibi bir yorum var. Biz bu yorumu sorduk, bu yorumun aynı olduğu söylendi, biz de iptal için mahkemeye gittik, yargı kararının sonucunu bekleyeceğiz, ama bizim için çok hoş bir süreç değil. Tabii ki akreditasyonu olan fakültelerin bilinmesi de belki bize farklı bir nefes aldırabilir; çünkü İngiltere'de, Almanya'da eczacılık eğitimi almış bir öğrencinin diplomasının tanınmamasını biz de kabul etmeyiz. Bizim buradaki çekincemiz şu: Doğu Bloku ülkelerinde, oranın devlet otoritesinin boşluğundan, eğitim sisteminin boşluğundan kaynaklanan ve oradan gelen diplomaların yüzde 99'unun da, oraya gitmeden alındığı bilindiği için, amacımız bu eğitimi almamış kişilerin eczacılık yapmasının sakıncalarına dikkat çekmekti. Bu anlamdaydı açılım, ama değerli bilgileriniz de bizi biraz rahatlattı diyebiliriz.

Prof. Dr. MURAT ŞUMNU

- YÖK'ün tanıdığı üniversite, akredite üniversite. YÖK'ün tanıdığı üniversiteler de Azerbaycan'daki, Türki devletlerdeki, Romanya'daki, Bulgaristan'daki, Amerlka'daki birçok üniversiteler var. Zaten denklik için bunlar müracaat edebiliyor, ama müracaat etmek, denkliği almak demek değil. O müracaatlar içinden akredite üniversiteler, sınavsız olarak eczacılık eşdeğerliliği, eczane açma hakkını alıyor değil. Eczane açma hakkı Sağlık Bakanlığı'na alt. Sağlık Bakanlığı İzin verir veya vermez.

OTURUM BAŞKANI (Ecz. Sabih Tekin Çağlar)

- Hocam, bu konuyu bağlayalım, ama şunu da biliyoruz: Türkiye Cumhuriyeti'nde eczacılık diploması olan herkes eczane açma hakkına sahiptir. Şimdi Türki Cumhuriyet vatandaşları da bu hakka sahip oldular.

Sabahki oturumumuzda Gülbin Hocam, eğitimcilerin nasıl eğitildiğini anlattı. Sonra lisans eğitimi aldık, sonra meslek içi eğitim aldık, bu konudaki çok değerli bilgiler için teşekkür ediyoruz. Bu eğitimlerden geçen eczacının eczanesini açtıktan sonra yaşadığı sorunlarla ilgili, en büyük sorunlarla ilgili toplantımız İlaçta Geri Ödeme: Sorunlar ve Çözümler. Bunun için biz toplantıyı kapatıp, sonraki toplantıya da başarılar diliyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

